

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทย. การสร้างทางรถไฟทหารติดต่อกะหว่างประเทศไทย -
ประเทศพม่าระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา. พระนคร : ๒๕๑๔ .

กรมพล ทองธรรมชาติ (กร.) และกรม สมิวีเชียร (กร.). หัวเลี้ยวหัวต่อของ
นโยบายต่างประเทศไทย. พระนคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔ .

เขียน ชีระวิทย์ . วิวัฒนาการการปกครองของญี่ปุ่น. พระนคร : แพร่พิทยา,
๒๕๑๑ .

จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า . เจ้าชีวิต. พระนคร : คลังวิทยา,
๒๕๑๔ .

เจียบ (ชัยสงค์) อัมพนันท์. มหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า . พระนคร : ไทยสัมพันธ์,
๒๕๐๑ .

ทิเรก ชัยนาม (ศาสตราจารย์) . ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒ (เล่ม ๑ + ๒)
พระนคร : สื่อการค้า, ๒๕๑๐ .

..... "หลักการกำหนดนโยบายต่างประเทศ" บรรยาย
ที่วิทยาลัยการทัพบก เมื่อวันที่ ๘ และ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๘, อนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพ .

ถวิล อยู่เย็น (พ.อ.) . การเสียดินแดนของชนเชื้อชาติไทย. พระนคร : เสนา-
การพิมพ์, ๒๕๑๕ .

ท. ประทีปะเสน . จอมพล ป. ชนคึกฤทธิ์แผ่นดิน. พระนคร : พัฒนาการพิมพ์, ๒๕๐๗
ไทรน้อย (นามแฝง) ประสพการณ์ ๓๔ ปีแห่งระบอบประชาธิปไตย. พระนคร :
แพร่พิทยา, ๒๕๐๘ .

นายฉันทนา (นามแฝง) X O Group, พระนคร : ก้าวหน้า , ๒๕๐๗ .

เนตร เขมะโยธิน. งานไต่กินของพันเอกโยธี. พระนคร : ธนาคารพิมพ์, ๒๕๐๐.
มัญญุ บริสุทธิ์ เรื่องคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทาน
เพลิงศพนาย เกษม ศรีพยัคฆ์ : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี,
๒๕๐๘ .

วิเทศกรณีย์ (นามแฝง). ไทยกับสถานะการณสงครามโลกครั้งที่ ๒. พระนคร :
รุ่งวัฒนา, ๒๕๑๑ .

_____ : ความเป็นมาแห่งประชาธิปไตยของไทย. พระนคร :
เจริญธรรม, ๒๕๑๑ .

_____ : ความเป็นมาแห่งประชาธิปไตยของไทย. พระนคร :
นันทพิทยา, ๒๕๑๑ .

_____ . ยุคทอง. พระนคร : ประชาคม : ๒๕๐๓ .

เสนีย์ ปราโมช (มรว.). ชุมนุมวรรณคดีทางการเมือง. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๑๑ .

สุพจน์ คานตระกุล. ชีวิตและงานของดร.ปรีดี พนมยงค์. พระนคร : ประจักษ์การพิมพ์
๒๕๑๔ .

สังข์ พิชโนทัย. ของดีในประวัติศาสตร์. พระนคร : คลังวิทยา, ๒๕๐๔ .

สงบ สุริยันธ์. ประวัตินายกรัฐมนตรี. พระนคร : ประจักษ์การพิมพ์, ๒๕๑๔ .

ไหว หวังแก้ว. บันทึกและบทความเกี่ยวกับสถานะสงครามโลกครั้งที่ ๒. พิมพ์เป็น
บรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพนาย ไหว หวังแก้ว พระนคร :
ไทยแบบเรียน, ๒๕๑๐ .

วารสาร

- กุลลดา เกษมบุญชู . "การศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ในคําให้การเมืองระหว่างประเทศ"
วารสารสังคมศาสตร์ ๑ (๒ เมษายน ๒๕๑๕) หน้า ๘๕-๑๐๕.
- โฆษณากการ, กรม . ชาวโฆษณากการปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓ กันยายน
๒๕๔๒, หน้า ๒๒ .
- ชาวโฆษณากการปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๔๓,
หน้า ๒๓๒, ๘๖๔ .
- ชาวโฆษณากการ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๔,
หน้า ๑๕๕๕ .
- ชาวโฆษณากการปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือนกันยายน ๒๕๔๔,
หน้า ๑๕๐๑ .
- ชาวโฆษณากการปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑๒ ประจำเดือนธันวาคม ๒๕๔๔,
หน้า ๒๓๙๑, หน้า ๒๔๓๔ - ๒๔๔๐, หน้า ๒๔๕๐ - ๒๔๕๒
และหน้า ๒๓๔๔ .
- ชาวโฆษณากการปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๔๕
หน้า ง.

หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ไทยใหม่

วันที่ ๙, ๑๑ ตุลาคม ๒๔๘๘

หนังสือพิมพ์นิกร

วันที่ ๔, ๑๐ กันยายน, วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๔๘๘

หนังสือพิมพ์ประชาชาติ

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๘๖

หนังสือพิมพ์ประชามิตร

วันที่ ๔, ๑๑, ๒๘ สิงหาคม, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๘๓

หนังสือพิมพ์เสรีกรุง

ระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๔๘๓

วันที่ ๑๘, ๒๔ ธันวาคม ๒๔๘๔

เอกสารราชการ

รายงานการประชุมวิสามัญที่ ๒ ชุดที่ ๓ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๕

ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

- Cady, John F. Southeast Asia : Its Historical Development.
New York : McGraw - Hill Book Company, 1964.
- Coast, John. Some Aspects of Siamese Politics. New York :
Institute of Pacific Relations, 1953.
- Crosby, Sir Josiah. Siam : The Cross roads. London : Hallis & Carter,
1945.
- Darling, Frank C. Thailand and the United States. Washington D.C. :
Public Affairs Press, 1965.
- Feis, Herbert. The Road to Pearl Harbor. New Jersey : Princeton
University Press, 1967.
- Fifield, Russell H. Diplomacy of Southeast Asia 1945 - 1958.
New York : Harper and Brothers, 1958.
- Fitzsimmons, Thomas (ed.) . Country Survey Series, Thailand .
New Haven : Human Relations Area Files, Inc., 1957.
- Gilchrist, Andrew Bangkok Top Secret. London : Hutchinson & Co Ltd.,
1970.
- Grew, Joseph C. Ten Years in Japan. London : Hammond, Hammond and
Company Limited, 1944.
- Hull, Cordell. The Memoirs of Cordell Hull (Vol. I - II). London :
Hodder and Stoughton, 1948.

- Jones, Francis Clifford. Japan's New Order in East Asia Its Rise and Fall 1937 - 1945. Issued under the joint auspices of the Royal Institute of International Affairs and the Institute of Pacific Relations, London : Oxford University Press, 1954.
- and others . Survey of International Affairs 1939 - 1946, the Far East 1942 - 1946. London : Oxford University Press for the Royal Institute of International Affairs, 1955.
- Kramol Tongtummachart. "American Policy in Southeast Asia", Unpublished Ph.D.thesis, University of Virginia, 1961.
- Muechterlein, Donald E. Thailand and the Struggle for Southeast Asia . New York : Cornell University Press, 1955.
- Ray, Jayanta K. Portraits of Thai Politics. New Delhi : Orient Longman Ltd, 1972.
- Smith, Nicol and Clark Blake . Into Siam Underground Kingdom. New York : The Bobbs - Merrill Company, 1946.
- Somsakdi Xuto . British Foreign Policy Towards Siam 1810 - 1900. Unpublished Ph.D. Thesis, University of London, 1958.
- Thompson, Virginia. Thailand : The New Siam. New York : The Macmillan Company, 1941.

- Toland, John. The Rising Sun. London : Cassell & Company Ltd.,
1970.
- Vichitr Vadakarn, Luang. Thailand's Case. Bangkok : The University
of Moral and Political Sciences Printing Press,
1941.
- Wilson, David A. Politics in Thailand. New York : Cornell
University Press, 1962 .

๖๖๖๖๖

Christian, John L., and Ike, Nobutake. "Thailand in Japan's Foreign Relations ; Pacific Affairs, 15 (June, 1942) pp. 195 - 221.

Landon, Kenneth Perry. "Thailand's Quarrel with France in Perspective", Far Eastern Quaterly Vol. II (November, 1941) pp. 25 - 42 .

_____ . "Thailand's Struggle for National Security," Far Eastern Quaterly Vol. IV (November, 1944) pp. 5 - 26 .

Martin, James V. Jr. "Thai - American Relations in World War II," The Journal of Asian Studies Vol XXII No. 4, (August, 1963). pp. 451 - 467.

๑๐๓๖๖

Department of State Washington. Foreign Relations of the United States 1941 Volume IV - V. The Far East.
Washington: United States Government Printing Office, 1956 .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ประกาศพระบรมราชโองการ
ให้ปฏิบัติตามความ เป็นกลาง

พุทธศักราช ๒๔๘๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร)

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

อาทิตย์ที่พอลภา

พล อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่บัดนี้มีสถานะสงครามอยู่ในบริเตนใหญ่ ฝรั่งเศสและเยอรมัน และ
โดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงเป็นมาสุชอยู่ในสันติภาพและมีมิตรภาพ
กับพระมหากษัตริย์และประมุขแห่งรัฐ ตลอดจนอาณาประชาราษฎร์และคนชาติแห่งรัฐนั้น ๆ
แต่ละรัฐ และคงได้รับประโยชน์เป็นมั่นคงอยู่ในสันติภาพอันเป็นคุณหาที่สุดมิได้ และเพื่อ
การนี้ ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะรักษาความเป็นกลางอย่าง เกรงคราญและเที่ยงธรรม
ในสถานะสงครามดังกล่าวแล้ว

ฉะนั้น คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว จึงตราประกาศขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ให้บรรดาข้าราชการและอาณาประชาราษฎร์ไทยและบรรดาบุคคลซึ่งมี
ถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ปฏิบัติตามความเป็นกลางอย่าง เกรงคราญและเที่ยงธรรม ใน

ระหว่างที่มีสถานะสงครามอยู่นี้ และให้ปฏิบัติตามสันติกฎหมายแห่งราชอาณาจักรนี้กับ
ทั้งข้อผูกพันตามสนธิสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข.

ประกาศพระบรมราชโองการ
ให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง (ฉบับที่ ๒)

พุทธศักราช ๒๔๘๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตยทิพอาภา

พล อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่

พุทธศักราช ๒๔๘๓

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่บัดนี้มีสถานะสงครามอยู่ในเยอรมันนีและนอร์เวย์ และโดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงเป็นมหาสุขอยู่ในสันติภาพและมีมิตรภาพกับกัมพูชาและประเทศแห่งรัฐ ตลอดจนอาณาประชาราชนและคนชาติแห่งรัฐนั้น ๆ แต่ละรัฐและ

โดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ที่จะให้อาณาประชาราษฎรของพระองค์คงได้รับประโยชน์เป็นที่มั่นคงอยู่ในสันติภาพอันเป็นจุดหมายได้ และเพื่อการนี้ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดและเที่ยงธรรมในสถานะสงครามดังกล่าวแล้ว

ฉะนั้น คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราประกาศขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ให้บรรดาข้าราชการและอาณาประชาราษฎรของไทย และบรรดาบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ปฏิบัติตามความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดและเที่ยงธรรม

ในระหว่างที่มีสถานะสงครามอยู่นี้ และให้ปฏิบัติตามบังคับกฎหมายแห่งราชอาณาจักร
นี้กับทั้งข้อผูกพันตามสนธิสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยความมั่นคงทางศรัทธา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค.
กติกาสัญญาไมรุกรานกัน
ระหว่าง
ประเทศไทยกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย
และประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส

มีความประสงค์ที่จะจัดประกันสันติภาพ และตระหนักว่าเป็นอันชอบด้วย
ประโยชน์แห่งอัครราชทูต ผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายที่จะยังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ทั้งสองให้ดีขึ้นและเจริญขึ้น

คำนึงถึงข้อมั่นสัญญาระหว่างประเทศที่ได้รับรองไว้แต่ก่อน ซึ่งแสดงว่า
ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในทางสันติภาพ และไม่ขัด
กับสนธิสัญญานี้

มีความประสงค์ที่จะยืนยัน และเท่าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกันและ
กันจะกำหนดความในกติกาสัญญาทั่วไป เพื่อสละสงครามฉบับวันที่ ๒๗ สิงหาคม
ค.ศ. ๑๙๒๘ ไทแมนย่า

จึงได้ตกลงทำสนธิสัญญาเพื่อการนี้ และได้ตั้งผู้มีอำนาจเต็มคือ
ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย
ฯพณฯ นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม มทาวชิรมงกุฎ นายกรัฐมนตรีและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส
ฯพณฯ มงซิเออร์ ป.ป. เอมิเลียเออร์ ออเฟิลีเออร์ แห่งเลจ็อง คอน
เนอร์ อัครราชทูตของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ ณ กรุงเพา

ผู้ซึ่ง เมื่อใดแลกลเปลี่ยนแปลงซึ่งข้อมอบอำนาจ อันรับรองว่าเป็นไปตามแบบ
ที่คิดและถูกต้องแล้ว ใดทำความตกลงกันในบทต่อไปนี้

ข้อ ๑

อัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับรองว่า จะไม่หันเข้ากระทำการสงครามหรือ
กระทำการใด ๆ อันเป็นการใช้กำลังหรือรุกรานต่ออีกฝ่ายหนึ่งในกรณีใด ๆ เลย
ไม่ว่าโดยลำพังหรือโดยร่วมกับอำนาจภายนอกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศก็ตาม
และจะเคารพต่อบรรณภาพแห่งอาณาเขตของอัครราชทูตทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๒

ถ้าอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ถูกอำนาจภายนอกประเทศหนึ่ง
หรือหลายประเทศ กระทำการอันเป็นการสงครามหรือรุกรานอัครราชทูตทำสัญญาอีก
ฝ่ายหนึ่งรับรองว่าจะไม่ให้ความช่วยเหลือทางตรงหรือทางอ้อมแก่ผู้รุกราน จะเป็น
ประเทศเดียวหรือหลายประเทศก็ตาม ตลอดเวลาที่ไซสนธิสัญญานี้

ถ้าอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำการ อันเป็นสงครามหรือ
รุกรานต่ออำนาจภายนอก อัครราชทูตทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสนธิสัญญานี้ทันที
โดยไม่ต้องบอกล่วงหน้าก็ได้

ข้อ ๓

ข้อมั่นสัญญาที่ระบุไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๒ นั้น จะจำกัดหรือเปลี่ยนแปลง
แก้ไขสิทธิและข้อยกเว้น อันมีขึ้นสำหรับอัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่าย เนื่องจากความ
ตกลงซึ่งตนใดทำไว้ก่อนเริ่มไซสนธิสัญญานี้ไม่ใดเลย ทั้งนี้ภาคีแต่ละฝ่ายตกลงไว้ใน
ที่นี้ควยว่า ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งความตกลงใด ๆ ซึ่งมีผลผูกพันให้ตนเข้ามีส่วนร่วมใน
การกระทำอันเป็นสงครามหรือรุกรานซึ่งรัฐภายนอกเป็นผู้กระทำต่ออีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๔

บทสนธิสัญญาฯ นี้ไม่ให้ถือว่ากระทบต่อสิทธิและชอบผูกพัน ซึ่งอัครราชทูตทำสัญญาฯ มีอยู่ตามกติกาแห่งสนธิบารัตราติ

ข้อ ๕

อัครราชทูตทำสัญญาฯ แต่ละฝ่ายรับรองว่า จะเคารพตลอดชีพโดยหรืออาณาเขตซึ่งราชทูตทำสัญญาฯ อีกฝ่ายหนึ่งมีอยู่เหนืออาณาเขตของฝ่ายนั้นทุกประการ และจะไม่แทรกแซงในการภายในแห่งอาณาเขตที่กล่าวนั้นแต่อย่างใด และจะละเว้นการกระทำใด ๆ อันนำไปในทางก่อให้เกิดหรือช่วยการปลุกปั่นและเผยแพร่ หรือการพยายามแทรกแซงใดๆ ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะเสื่อมบุรณภาพแห่งอาณาเขตของฝ่ายหนึ่ง หรือเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองโดยใช้กำลังบังคับในอาณาเขตของฝ่ายนั้นทั้งหมด หรือแคว้นบางส่วน

ข้อ ๖

สนธิสัญญาฯ นี้ ซึ่งให้ใช้ด้วยภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสเป็นหลักฐานใดเท่าเทียมกันนั้น จะได้รับสัตยาบันและจะใดแลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ กรุงเพท ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ สนธิสัญญาฯ นี้ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และให้คงใช้ต่อไปจนกว่าจะพบนกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครราชทูตทำสัญญาฯ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะใดแจ้งเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ในอันจะเลิกสนธิสัญญาฯ การแจ้งความที่วานี้ ไม่ให้กระทำในกรณีใด ๆ ก่อนสิ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่เริ่มใช้สนธิสัญญาฯ นี้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มได้ลงนาม และประทับตราสนธิสัญญาฯ นี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำคุณเป็นสองฉบับ ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ สิบสอง เดือนที่สาม
พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบสาม ตรงกับวันที่ สิบสอง เดือนมิถุนายน
คริสต์ศักราช พันเก้าร้อยสี่สิบ

(ลงนามและประทับตรา) พิบูลสงคราม

(ลงนามและประทับตรา) Paul Lepissier

คำแปล

กระทรวงการต่างประเทศ

กรุงเทพฯ ฯ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐

สืบ

ท่านอัครราชทูต

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลง ซึ่งเราได้กระทำกันนั้นมายังภาพฯ ตาม
ข้อกำหนดกับประเทศฝรั่งเศส และโดยที่ต่างฝ่ายต่างมีความปรารถนาที่จะรักษา
สัมพันธภาพนั้นไว้ให้คงอยู่ในความแจ่มใส ซึ่งมีฐานเสื่อมถอย รัฐบาลทั้งสองจึง
ตกลงกันจะระงับบรรดาข้อยุ่งยากในทางปกครองที่ยังมีอยู่ระหว่างประเทศไทยกับ
อินโดจีนนั้นด้วยเจตนารมณ์แห่งมิตรภาพอันดี เพื่อที่จะให้ความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศทั้งสองนี้ตั้งอยู่ในฐานะที่ต่างฝ่ายต่างไว้วางใจและร่วมมือกันทุกประการ

เพื่อการนี้ รัฐบาลทั้งสองได้มีมติว่า จะแก้ปัญหาข้อยุ่งยากเรื่องแม่น้ำโขง
โดยให้เส้นเขตแดนในลำแม่น้ำนี้คงเป็นไปตามร่องน้ำที่ไทยจะเดินเรือได้สะดวกทุก
ฤดูกาล ฉะนั้น อาณาเขตใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นรูปใดก็ตาม ซึ่งอยู่ข้างขวาแห่งเส้นเขต
แดนนี้ย่อมเป็นอาณาเขตไทย และอาณาเขตใด ๆ ที่อยู่ข้างซ้ายแห่งเส้นเขตแดนนั้น
ย่อมเป็นอาณาเขตฝรั่งเศสทุกประการ

เพื่อกำหนดเส้นเขตแดนนี้ รัฐบาลทั้งสองจะได้แต่งตั้งผู้แทน ซึ่งจะได้รับ
มอบอำนาจอันถูกต้อง และความตกลงระหว่างผู้แทนที่เวลานี้ได้ใช้โดยภายในกำหนดหนึ่งปี
นับแต่วันแลกเปลี่ยนหนังสือนี้เป็นคนไป

อนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า คณะผู้แทนฝรั่งเศส ซึ่งจะอยู่ในความอำนาจ
ของบุคคลผู้ใหญ่ชั้นเอกอัครราชทูตนั้น จะได้อำนาจทำการเจรจาบรรดาปัญหาในทาง
ปกครองอื่น ๆ ที่ค้างคาอยู่ด้วย

อย่างไรก็ดี เป็นที่กำหนดแน่นอนไว้ตั้งแต่บัดนี้ว่า ปัญหาเหล่านี้ไม่คิดพัน
อยู่กับปัญหา ซึ่งเรียกว่าเรื่องแม่น้ำโขงที่จะต้องกำหนดเส้นเขตแดนในลำแม่น้ำโขง
อันคุณประโยชน์ที่จะได้ในเรื่องนั้น เป็นที่กำหนดแน่นอนไว้อีกครั้งหนึ่งว่า จะเป็น
อันใดมาแต่เมื่อลงนามและสัตยาบันกติกาสัญญาไม่รุกรานกันเป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังท่านอัครราชทูต

าพจฯ (ลงนาม) พิบูลสงคราม
มองสิเออร์ ป.ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
เลปิสสิเออร์
อัครราชทูตแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส
กรุงเทพฯ

(คำแปล)

สถานทูตฝรั่งเศส
ประจำประเทศไทย
ที่ ๓๓/๔๐/ก.

สาธารณรัฐฝรั่งเศส
กรุงเทพฯ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐

สืบ
ท่านนายกรัฐมนตรี

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลง ซึ่งเราได้กระทำกันนั้นมาซึ่ง ๗๗๗ ตาม
ข้อกำหนดดังกล่าวต่อไปนี้

โดยคำนึงถึงสัมพันธไมตรีที่มีมาโดยมาสาชเป็นเวลาช้านานระหว่าง
ประเทศฝรั่งเศสกับประเทศไทย และโดยที่ต่างฝ่ายต่างมีความปรารถนาที่จะรักษา
สัมพันธภาพนั้นไว้ให้ทรงอยู่ในความแจ่มใส ซึ่งมีวันเสื่อมคลายรัฐบาลทั้งสองจึงตกลง
กันจะระงับบรรดาข้อขัดแย้งในทางปกครองที่ยังมีอยู่ระหว่างอินโดจีนกับประเทศ
ไทยนั้นด้วยเจตนารมณ์แห่งมิตรภาพอันดี เพื่อที่จะให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ทั้งสองนี้ตั้งอยู่ในฐานะที่ต่างฝ่ายไว้วางใจและร่วมมือกันทุกประการ

เพื่อการนี้ รัฐบาลทั้งสองได้มีมติว่า จะแก้ปัญหาข้อยุ่งยากเรื่องแม่น้ำโขง
โดยให้เส้นเขตแดนในลำน้ำนี้ต้องเป็นไปตามร่องน้ำที่ไทยจะเดินเรือได้สะดวกทุก
ฤดูกาล ฉะนั้น อาณาเขตใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นรูปใดก็ตาม ซึ่งอยู่ข้างขวาแห่งเส้น
เขตแดนนี้ ย่อมเป็นอาณาเขตไทย และอาณาเขตใด ๆ ที่อยู่ข้างซ้ายแห่งเส้นเขตแดน
นั้นย่อมเป็นอาณาเขตฝรั่งเศสทุกประการ

เพื่อกำหนดเส้นเขตแดนนี้ รัฐบาลทั้งสองจะได้แต่งตั้งผู้แทน ซึ่งจะได้รับ
มอบอำนาจอันถูกต้อง และความตกลงระหว่างผู้แทนที่วานี้ให้ใช้ได้ภายในกำหนดหนึ่งปี
นับแต่วันแลกเปลี่ยนหนังสือนี้เป็นต้นไป

อนึ่ง เป็นที่เข้าใจว่า คณะผู้แทนฝรั่งเศสซึ่งจะอยู่ในความอำนวยการของ
บุคคลผู้ใหญ่ชั้นเอกอัครราชทูตนั้น จะได้อำนาจทำการเจรจาบรรดาปัญหาในทาง
ปกครองอื่น ๆ ที่กึ่งกลางอยู่ด้วย

อย่างไรก็ดี เป็นที่กำหนดแน่นอนไว้ตั้งแต่บัดนี้ว่า ปัญหาเหล่านี้ไม่คิดพัว
อยู่กับปัญหาซึ่งเรียกว่าเรื่องแม่น้ำโขงที่จะต้องกำหนดเส้นเขตแดนในลำแม่น้ำโขง
อันกุดประโยชน์ที่จะได้ในเรื่องนี้ เป็นที่กำหนดแน่นอนไว้อีกครั้งหนึ่งว่า จะเป็น
อันใดมาแต่เมื่อลงนามและสัตยาบันกติกาสัญญาไม่รุกรานกันเป็นต้นไป

ฯพณฯ นายพลตรี หลวงทิบุตสงคราม ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังท่านนายกรัฐมนตรี
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ (ลงนาม) ปอล เลบีสสิเออร์
กระทรวงการต่างประเทศ
กรุงเทพฯ ฯ

ภาคผนวก ง.

กติกาสัญญาไมรุกรานกันระหว่าง
ประเทศไทย กับ สหราชอาณาจักร
แห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย และสมเด็จพระราชาธิบดีพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย (ต่อไปจะได้อ้างถึงพระองค์ว่า สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ) มีพระราชประสงค์ที่จะจัดประกันสันติภาพ และทรงตระหนักว่า เป็นอันรอบคอบประโยชน์แห่งอิครภาที่ ผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายที่จะยังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้ดีขึ้น และเจริญขึ้น

ทรงคำนึงถึงขอมันสัญญาระหว่างประเทศที่ได้ทรงรับรองไว้แต่ก่อน ซึ่งทรงแถลงว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ในทางสันติภาพ และไม่ขัดกับสนธิสัญญานี้

มีพระราชประสงค์ที่จะยืนยัน และทำที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน จะปฏิบัติให้เป็นผลตามกติกาสัญญาทั่วไป เพื่อสละสงครามฉบับวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๘

จึงได้ทรงตกลงทำสนธิสัญญาเพื่อการนี้ และได้ทรงตั้งผู้มีอำนาจเต็มคือฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย

นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของพระองค์

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ไอร์แลนด์และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย

สำหรับสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ
เซอร์ โจเซอัท กรอสบี เค.บี.อี.ซี.ไอ.อี., อัครราชทูตของ
พระองค์ ณ กรุงเพท ฯ

ผู้ซึ่ง เมื่อใดซึ่งหนึ่งส้อมมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็น
ว่าเป็นไปตามแบบที่ค้ำและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับรองว่า จะไม่หันเข้ากระทำการสงคราม
หรือกระทำการสงครามหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการใช้กำลังหรือรุกรานต่ออีกฝ่าย
หนึ่ง ในกรณีใด ๆ เลย ไม่ว่าโดยลำพังหรือโดยร่วมกับอนุภาพภายนอกประเทศ
หนึ่งหรือมากกว่าประเทศหนึ่งก็ตาม และจะเคารพทศอานุภาพแห่งอาณาเขตของ
อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๒

ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกอนุภาพภายนอกประเทศหนึ่ง
หรือมากกว่าประเทศหนึ่ง กระทำการอันเป็นการสงครามหรือรุกราน อัครราชทูตผู้ทำ
สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งรับรองว่าจะไม่ให้ความช่วยเหลือ ทางตรงหรือทางอ้อมแก่ผู้รุกราน
จะเป็นประเทศเดียวหรือหลายประเทศก็ตาม ตลอดเวลาที่ใช้สนธิสัญญา

ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กระทำการอันเป็นการสงคราม
หรือรุกรานต่ออนุภาพภายนอกอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่มีสิทธิที่จะบอกเลิก
สนธิสัญญานี้ทันที โดยไม่ต้องบอกล่วงหน้า

ข้อ ๓

ขอมีสัญญาที่ระบุไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๒ นั้น จะไม่จำกัดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิทธิและข้อยกเว้น ซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอยู่ เนื่องจากความตกลงซึ่งใดทำไว้ก่อนเริ่มใช้สนธิสัญญานี้แต่อย่างใด และอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงไว้ในที่นี้ว่า ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งความตกลงใด ๆ ซึ่งมีผลผูกพันให้เข้ามีส่วนในการกระทำอันเป็นการสงครามหรือรุกราน ซึ่งอำนาจภายนอกเป็นผู้กระทำต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๔

บทสนธิสัญญานี้ ไม่ให้ถือว่ากระทบต่อสิทธิและข้อยกเว้น ซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญามีอยู่ตามกฎหมายแห่งสันนิบาตชาติ แต่อย่างใด

ข้อ ๕

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับรองว่า จะเคารพตลอดชีพโดยหรืออาณาซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีอยู่เหนืออาณาเขตของฝ่ายนั้นทุกประการ และจะไต่เทรกแซงในการภายในแห่งอาณาเขตนั้น ๆ แต่อย่างใด และจะเว้นกระทำการใด ๆ ซึ่งปองร้ายต่อบูรณภาพแห่งอาณาเขตใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือมีความมุ่งหมายที่จะทำการเปลี่ยนแปลงรูปการปกครองแห่งอาณาเขตใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือมีความมุ่งหมายที่จะทำการเปลี่ยนแปลงรูปการปกครองแห่งอาณาเขตใด ๆ เช่นว่านั้น โดยใจกำลังบังคับ

ข้อ ๖

สนธิสัญญานี้ ซึ่งทำด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอันสมบูรณ์เท่าเทียมกัน จะได้รับสัตยาบันและจะได้นำไปแลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ กรุงเพท ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ สนธิสัญญานี้ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และให้คงใช้อยู่เป็นกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่ออกประกาศผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแจ้งเจตนาต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ในอันจะเลิกสนธิสัญญาการแจ้งความที่ว่ามีให้กระทำในกรณีใด ๆ ก่อนสิ้นกำหนดห้าปี หลังจากวันที่เริ่มใช้สนธิสัญญานี้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มดังกล่าวนามมาแล้วข้างต้น ได้ลงนามและประทับตราสนธิสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำกันเป็นสองฉบับ ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่สิบสองเดือนที่สาม
พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบสาม ตรงกับวันที่สิบสองเดือนมิถุนายน คริสตศักราช
พันเก้าร้อยสี่สิบ

(ลงนามและประทับตรา) พิบูลสงคราม

(ลงนามและประทับตรา) J. Crosby

ภาคผนวก จ.

คำแปล

สนธิสัญญา^๑ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น

ว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรี

และทางเคารพบูรณภาพอาณาเขตแดนกันและกัน

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย และสมเด็จพระ
พระรามธิบดีพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น

มีพระราชประสงค์จริงใจ เท้าเทียมกันในอันจะยืนยันและยังความผูก
มิตรภาพซึ่งมีสืบเนื่องมาในระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ให้แข็งแรงยิ่งขึ้นและ
ทรงตระหนักว่า สันติภาพและเสถียรภาพแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงเป็นกิจ
เกี่ยวของร่วมกันแห่งรัฐทั้งสอง

จึงได้ทรงตกลงทำสนธิสัญญาและเพื่อการนี้ได้ทรงตั้งผู้มีอำนาจเต็มคือ
ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย

พระยากรีเสนา ประธมาภรณ์มงกุฎไทย อัครราชทูตประจำพระราช
สำนักสมเด็จพระราชาธิบดีพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดีพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น

ฮาชิโร อาริคา สโยซันมิ กยอกุยิชิ หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
ต่างประเทศแห่งสมเด็จพระราชาธิบดีพระจักรพรรดิ

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน
และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อๆ
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

อัครภคิยูทำสัญญาต่างจะเคารพบูรณภาพอาณาเขตแห่งกันและกัน และ
ในที่นี้ยืนยันสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพ เป็นนิรันครที่มีอยู่ระหว่างกัน

ข้อ ๒

อัครภคิยูทำสัญญาต่างจะรักษาไว้ซึ่งการติดต่อกันฉันท์มิตร เพื่อแลกเปลี่ยน
ข่าวสารและปรึกษาหารือกัน ในปัญหาข้อหนึ่งข้อใดเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมกัน
อันจะพึงมีขึ้น

ข้อ ๓

ในกรณีที่อัครภคิยูทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกอำนาจภายนอกใด ๆ
จะเป็นประเทศเดียวหรือหลายประเทศโจมตี ภาคิยูอีกฝ่ายหนึ่งรับรองว่าจะไม่ให้
ความช่วยเหลือหรือความช่วยเหลือแก่อำนาจที่กล่าวนั้น เป็นการปฏิบัติต่อภาคิยู
ที่ถูกโจมตี

ข้อ ๔

สนธิสัญญานี้จะโครับสัตยาบัน และจะโคแลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ
กรุงเทพ ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปโค

ข้อ ๕

สนธิสัญญานี้ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นค่นไป และให้คง
ใช้เป็นกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ว่านั้น

ในกรณีที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้ออกกล่าวเจตนาที่จะ
เลิกสนธิสัญญาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง หากเดือนก่อนสิ้นกำหนดเวลาห้าปีถึงกล่าวแล้ว สนธิ
สัญญานี้จะตกลงใจต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
จะได้ออกกล่าวออกกล่าวเช่นนั้น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประ
ทับตราสนธิสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำกันเป็นสองฉบับ ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่สิบสองเดือนที่สาม
พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสาม ตรงกับวันที่สิบสองเดือนที่หกปีสโยวาที่สิบห้า
และวันที่สิบสองมิถุนายน คริสตศักราชพันเก้าร้อยสี่สิบ

(ลงนามและประทับตรา) พระยาตรีเสนา

(ลงนามและประทับตรา) ฮาชิโร อาริตา

ภาคผนวก ฉ.

อนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย และประมุขแห่งรัฐฝรั่งเศส

โดยที่ไค้สนงวรับให้รัฐบาลญี่ปุ่นไกลเกลี่ย เพื่อยังการชัคกันควยอาวชซึ่งไค้มีขึ้น ณ เขตแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีน ฝรั่งเศสให้ระงับถึงที่สุด

ยอมรับนับถือว่า จำเป็นคำเนนการปรับปรุรง เขตแดนปัจจุบันระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส เพื่อป้องกันมิให้มีการชัคกันเกิดขึ้นอีก ๕ เขตแดนนั้น และจำเป็นทำความตกลงกันในวิธีการรักษาความสงบในเขตชายแดน

มีความปรารถนาที่จะกลับสถาปนาสัมพันธไมตรี ซึ่งมีสืบเนื่องมาระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศสโดยบริบูรณ์

จึงไค้ตกลงทำอนุสัญญาเพื่อการนี้ และไค้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายคือ

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงการต่างประเทศ

พระยาตรีเสนา อัครราชทูตของสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ประจำประเทศญี่ปุ่น

นายนาวาอากาศเอก พระศิลาพิศตรากม เสนาธิการทหารแห่งประเทศไทย

นายวินิจ ปานะนนท์ อธิบดีกรมพาณิชย์ และ

ฝ่ายประมุขแห่งรัฐฝรั่งเศส

ม. ชารลส์ อารแซน-อังรี เอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศ

ญี่ปุ่น

ม. เรอเน โรแบง ผู้สำเร็จราชการอาณานิคมกิตติมศักดิ์ ผู้ซึ่งเมื่อได้
ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แกกันและกัน และตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ดีและ
ถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส เป็นอันกลับสถาปนา
ตามมูลฐานสำคัญแห่งสนธิสัญญาทางไมตรีพาณิชย์และการเดินเรือ ฉบับวันที่
๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๗๗

ฉะนั้น จะได้มีการเจรจาทางทูตโดยตรง ณ กรุง เทพ ฯ โดยเร็ว
ที่สุด เพื่อระงับบรรดาปัญหาที่ค้างอยู่ เนื่องจากการขัดกันนั้นให้เสร็จสิ้นไป

ข้อ ๒

เขตแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส จะได้รับปรับปรุง
ดังต่อไปนี้

จากเหนือลงมา เขตแดนจะได้เป็นไปตามแม่น้ำโขง ตั้งแต่จุดที่รวม
แห่งเขตแดนประเทศไทย อินโดจีนฝรั่งเศสและพม่า จนถึงจุดที่แม่น้ำโขงตัดเส้น
ขนานที่สิบห้า (แผนที่ที่ทบวงการภูมิศาสตร์แห่งอินโดจีน มาตราส่วน ๑:๕๐๐,๐๐๐)

ในตอนนี้โดยตลอด เขตแดนโคแกเส้นกลางร่องน้ำเกินเรือที่สำคัญยิ่ง
แต่ทว่าเป็นที่ตกลงกันแน่ชัดแล้วว่า เกาะโขงยังคงเป็นอาณาเขตดินโคจีนฝรั่งเศส ส่วน
เกาะโขนตกเป็นของประเทศไทย

ตอจากนั้นไปทางตะวันตก เขตแดนจะไต่ขึ้นไปตามเส้นขนานซีกที่สิบห้า
แล้วต่อไปทางใต้ จะไต่ขึ้นไปตามเส้นเที่ยง ซึ่งผ่านจุดที่พรมแดนปัจจุบันระหว่าง
จังหวัดเสียมราฐกับจังหวัดพระตะบองจตกทะเลสาบ (ปากน้ำสตึงกมบต)

ในตอนนี้โดยตลอด หากว่ามีกรณี คณะกรรมการปักปันที่มีอยู่ตีไว้ในข้อ ๔
จะไต่พยายามประสานเขตแดนเข้ากับเส้นธรรมชาติ หรือพรมแดนปกครองที่ใกล้เคียง
กับเส้นเขตแดนตามที่นิยามไวข้างบนนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความยากลำบากในทางปฏิบัติ
ต่อไปเท่าที่จะทำได้

ในทะเลสาบ เขตแดนโคแกเส้นโค้งวงกลมรัศมียี่สิบกิโลเมตร จากจุด
ที่พรมแดนปัจจุบัน ระหว่างจังหวัดเสียมราฐกับจังหวัดพระตะบองจตกทะเลสาบ
(ปากน้ำสตึงกมบต) ไปบรรจบจุดที่พรมแดน ปัจจุบันระหว่างจังหวัดพระตะบองกับ
จังหวัดโพธิสัตว์จตกทะเลสาบ (ปากน้ำสตึงกนตรี)

ตลอดหัวทะเลสาบ การเดินเรือและการจับสัตว์น้ำ เป็นอันเสรีสำหรับ
คนชาติแห่งอัครภาคีสัญญาทั้งสองฝ่าย แต่ให้คุ้มครองเรือของจับสัตว์น้ำคงที่ ซึ่งตั้ง
อยู่ตามชายฝั่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า ตามเจตนารมณ์นี้ อัครภาคีสัญญาจะไต่จัดทำ
ข้อบังคับร่วมกันว่าควยการตำรวจ การเดินเรือ และการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำทะเล
สาบโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

ตอจากปากน้ำสตึงกนตรีไปทางตะวันตกเฉียงใต้ เขตแดนใหม่จะไต่เป็น
ไปตามพรมแดนปัจจุบันระหว่างจังหวัดพระตะบอง กับจังหวัดโพธิสัตว์ จนถึงจุดที่พรม
แดนนี้ ประสพกับเขตแดนปัจจุบัน ระหว่างประเทศไทยกับอินโคจีนฝรั่งเศส (เขาภูป)
แล้วให้ไต่ขึ้นไปตามเขตแดนปัจจุบันนี้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง จนถึงทะเล

๒
ข้อ ๓

อาณาเขตที่รวมอยู่ระหว่างเขตแดนปัจจุบัน แห่งประเทศไทยและอินโดจีน
ฝรั่งเศสกับเส้นเขตแดนใหม่ตามที่นิยามไว้ในข้อ ๑ จะได้มีการถอนตัวออกไป และ
โอนกันตามวิธีการที่มีบัญญัติไว้ในพิธีสารภาคผนวกแห่งอนุสัญญา (ภาคผนวก ๑)

๒
ข้อ ๔

การงานปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสตามที่
นิยามไว้ในข้อ ๑ นั้น ให้คณะกรรมการปักปันซึ่งจะจัดตั้งขึ้นภายในสัปดาห์หลังจาก
การใช้อนุสัญญานี้เป็นนุกระทำ ทั้งในส่วนทางบกและส่วนทางแม่น้ำแห่งเขตแดนดังกล่าว
แล้ว และให้ดำเนินการงานให้เสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งปี

การจัดตั้ง และการดำเนินงานแห่งคณะกรรมการดังกล่าวแล้วมีบัญญัติ
ไว้ในพิธีสารภาคผนวกแห่งอนุสัญญานี้ (ภาคผนวก ๒)

๒
ข้อ ๕

บรรดาอาณาเขตที่โอนให้ จะไ้รวมเข้าเป็นส่วนแห่งประเทศไทยตาม
เงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. ให้ปลดการทหารโดยตลอด เว้นแต่อาณาเขตชายแดนแม่น้ำโขง
ซึ่งเป็นส่วนแห่งแคว้นลาวของฝรั่งเศสอยู่แต่ก่อน

๒. ในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้ามา การตั้งถิ่นฐาน และบรรดาการธุรกิจ
คนชาติฝรั่งเศส (พลเมือง คนในบังคับ และคนในอารักขาฝรั่งเศส) จะได้รับผล
ปฏิบัติตลอดทั่วอาณาเขตดังกล่าวแล้วเท่าเทียมกันที่เกี่ยวกับผลปฏิบัติที่ให้แก่คนชาติไทย

เป็นที่เข้าใจกันว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับคนชาติฝรั่งเศส สิทธิที่ได้มาเนื่อง
จากสัมปทานการผูกขาด และใบอนุญาต ซึ่งมีอยู่ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๑
จะได้รับความคุ้มครองตลอดทั่วอาณาเขตที่โอนให้

๓. รัฐบาลไทย จะอำนวยความสะดวกเต็มที่ให้แก่บรรดาที่บรรจ
ราชอัญมณีมีอยู่ ณ เมืองชวาแม่น้ำโขง ตรงข้ามหลวงพระบาง และจะให้ความสะดวก
ทุกประการแก่ราชวงศ์หลวงพระบาง และพนักงานราชสำนัก ในอันจะรักษาและ
เขียนเขียนที่บรรจอัญมณีดังกล่าวแล้ว

ขอ บ

ภายในเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพิธีสารภาคผนวกแห่งอนุสัญญา (ภาค
ผนวก ๑) ให้ใช้หลักต่อไปนี้จะกับแก่เขตปลอดการทหารที่ตั้งขึ้นตามความในอนุ ๑
แห่งขอกอนคือ

๑. ในเขตปลอดการทหาร ประเทศไทยจะบำรุงกำลังพลติดอาวุธ
ได้แก่กำลังตำรวจที่จำเป็นสำหรับรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อย
ของประชาชน

แต่ทว่า ประเทศไทยสงวนสิทธิ ที่จะเพิ่มกำลังตำรวจขึ้นได้ชั่วคราว
เท่าที่จำเป็น สำหรับดำเนินการตำรวจพิเศษ และทั้งสงวนอำนาจที่จะกระทำการ
ขนส่งกองทหารและเครื่องสัมภาระในอาณาเขตของตน ข้ามเขตปลอดการทหาร
ตามที่ต้องการสำหรับดำเนินการตำรวจในเขตแขวงใกล้เคียงหรือดำเนินการทหาร
ต่อประเทศภายนอกอนุสัญญา

ในที่สุด ในเขตปลอดการทหาร ประเทศไทยจะได้อำนาจให้พัก
อากาศยานทหารที่ไม่มีเครื่องอาวุธใดทุกเมื่อ

๒. ในเขตปลอดการทหาร ห้ามมิให้มีค่ายมั่น หรือสถานการทหารหรือ
สนามบินสำหรับใช้เฉพาะประโยชน์กองทัพ หรือมีคลังเก็บอาวุธ หรือกระสุนปืนหรือ
ยุทธภัณฑ์ เว้นแต่คลังเก็บเครื่องสัมภาระที่ใช้อยู่เสมอ กับเชื้อเพลิงอันจำเป็นสำหรับ
อากาศยานทหารที่ไม่มีอาวุธ จึงจะมีได้

บรรดาสถานที่พักอาศัยของกำลังตำรวจจะมีองค์การป้องกัน ซึ่งโดย
ปรกติจำเป็นสำหรับความมั่นคงแห่งสถานที่นั้น ๆ ก็ได้

ขอ ๑)

อิทธิพลที่ผู้ทำสัญญาตกลงกันยกเลิกเขตปลอดการทหาร ซึ่งมีอยู่ทั้ง
สองฝั่งแม่น้ำโขง ในตอนที่ลำแม่น้ำนี้เป็นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับแคว้น
ลาวของฝรั่งเศส

ขอ ๒)

ในขณะที่การโอนอธิปไตยเหนืออาณาเขต ซึ่งโอนให้แก่ประเทศไทย
สำเร็จ เกิดขาดลง กนชาติฝรั่งเศสซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาเขตนั้น ๆ จะได้สัญชาติ
ไทยที่เดียว

แต่ทว่า ภายในเวลาหนึ่งปีหลังจากการโอนอธิปไตยที่สำเร็จ เกิดขาด
ลงนั้น กนชาติฝรั่งเศสอาจเลือกเอาสัญชาติฝรั่งเศสได้

การเลือกเช่นนี้ ให้กระทำโดยวิธีต่อไปนี้

๑. ส่วนพลเมืองฝรั่งเศส ให้ทำคำแถลงต่อเจ้าหน้าที่ปกครองผู้มี
อำนาจ
๒. ส่วนคนในบังคับและคนในอารักขาฝรั่งเศส ให้โอนภูมิลำเนา
ไปอยู่ในอาณาเขตฝรั่งเศส

ประเทศไทยจะไม่ทำการขัดขวางกวดประการใด ๆ โดยมีเหตุผล
ประการใดก็ตาม ต่อการที่คนในบังคับ และคนในอารักขาฝรั่งเศสคงกล่าวแลวจะ
ถอนตัวออกไปหรือจะกลับเข้ามาหากว่ามีกรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนที่จะออกไปนั้น

จะจำหน่ายสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ได้โดยเสรี และจะขนส่งสังหาริมทรัพย์
ทุกชนิด ปลูกสัตว์ ผลิตผลเกษตรกรรม เงินตรา หรือธนาคารบัตรของคนไปกับตัว
หรือให้ขนส่งไปก็ได้ โดยไม่ต้องเสียศุลกากร ถึงอย่างไรก็ดี จะรักษากรรมสิทธิ์ใน
อสังหาริมทรัพย์ของคนในอาณาเขตที่รวมเข้ากับประเทศไทยไว้ก็ได้

ประเทศไทย และฝรั่งเศสตกลงกันสละเค็ดขาดการเรียกร้องใด ๆ
ในเรื่องการเงินระหว่างรัฐต่อรัฐ เนื่องจากการโอนอาณาเขตซึ่งมีบัญญัติไว้ใน
ข้อ ๙ ทั้งนี้โดยประเทศไทยใช้เงินให้แก่ฝรั่งเศสเป็นจำนวนหกล้านเปียสตร
อินโดจีน การใช้เงินจำนวนนี้ ให้แบ่งใช้เป็นส่วน ๆ เท่ากัน มีกำหนดหกปี นับแต่
วันโอนสัญชาติ

เพื่อให้การ เป็นไปตามความในวรรคก่อน และเพื่อตกลงบรรเทาปัญหา
เรื่องเงินและเรื่องการโอนมูลค่าต่าง ๆ ซึ่งอาจมีขึ้น เนื่องจากการโอนอาณาเขต
ตามที่มีบัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ ทบวงการที่มีอำนาจฝ่ายไทยและฝ่ายอินโดจีนฝรั่งเศส
จะได้เริ่มเจรจาโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๑๐

การขัดกันใด ๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้นระหว่างอัครราชทูตทำสัญญาทั้งสองฝ่าย
ในเรื่องการตีความหรือการไต่สวนข้อพิพาทแห่งอนุสัญญานี้ จะไต่ความตกลงกันด้วยดี
โดยทางทูต

ถ้าการขัดกันนั้น ทำความตกลงกันเช่นนี้ไม่ได้ ก็จะไปเสนอให้รัฐบาล
ญี่ปุ่นไกลเกลี่ย

ข้อ ๑๑

บรรดาบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญา และความตกลงที่มีอยู่ระหว่าง
ประเทศไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ เป็นอันยังคงใช้อยู่
ต่อไป

ขอ

อนุสัญญาฯ จะได้รับสัตยาบัน และจะแลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ
โตเกียว ภายในสองเดือน หลังจากวันลงนาม หากว่ามีกรณีรัฐบาลฝรั่งเศสจะใช้
หนังสือแจ้งการสัตยาบัน แทนสัตยาบันสารก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐบาลฝรั่งเศส
จะจัดส่งสัตยาบันสารไปยังรัฐบาลไทยโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

อนุสัญญาฯ จะได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน เป็นต้นไป
เพื่อเป็นพยานแห่งการนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับ
ตราไว้เป็นสำคัญ

ทำความกันเป็นสามฉบับ เป็นภาษาไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ณ โตเกียว
เมื่อวันที่เก้า เดือนพฤษภาคม พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่เก้าพฤษภาคม
คริสตศักราชพันเก้าร้อยสี่สิบเอ็ดและวันที่เก้าเดือนพฤษภาคม ปีสโยวาที่สิบหก

(ประทับตรา)	วรรณไวทยากร
(ประทับตรา)	ศรีเสนา
น.อ.กิลปัตรากม	(ประทับตรา)
วชิร ปานะนนท์	(ประทับตรา)
(ประทับตรา)	Charles Arsene Henry
(ประทับตรา)	Rene Robin

ภาคผนวก ข.

คำปราศรัยของจอมพล ป.พิบูลสงครามในฐานะเป็นนายกรัฐมนตรี
ซึ่งกล่าวในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ (ค.ศ. ๑๙๔๐)

พี่น้องที่รักทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มาปราศรัยกับพี่น้องทั้งหลายในขณะที่
ชาติของเรากำลังมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะได้เห็นความสำเร็จในการปรับ
ปรุงเส้นเขตแดนด้านอินโดจีนของฝรั่งเศส เพื่อให้เป็นไปตามธรรมชาติและตาม
ความยุติธรรม ซึ่งบรรดาประเทศต่าง ๆ ในโลกควรจะได้รับในปรีคัมพันธ์ ก่อนที่
จะโคกลงถึงเรื่องอื่น ข้าพเจ้าใคร่จะขอทบทวนความตั้งใจอันดีของรัฐบาลปรีคัมพันธ์
อันมีต่อประเทศฝรั่งเศสเสียก่อน อนุสนธิในการที่เราขอปรับปรุงเส้นเขตแดนนั้น
เราได้เสนอต่อรัฐบาลฝรั่งเศสมานานหนึ่งแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๗๙ ขณะที่กำลังมีการ
เจรจาสันติสัญญาทางไมตรี ชาติชายและการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับ
ฝรั่งเศส แต่ฝ่ายฝรั่งเศสขอให้อำนาจกันในเดือนทำสัญญาเกี่ยวกับอินโดจีน
รัฐบาลจึงใคร่ตอบมาโดยเห็นแก่สัมพันธไมตรี ซึ่งประเทศทั้ง ๒ ได้มีต่อกันเป็นอันดี
ครั้นมาถึงสมัยก่อนหน้าจะเกิดสงครามในยุโรปครั้งนี้ ฝรั่งเศสได้ขอทบทวนทำ
สัญญาไม่รุกรานกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะต้องทำสัญญา
เช่นนี้ต่อกัน คราวหนึ่ง ครั้นต่อมาได้ขอเสนอทำหนังสือแลกเปลี่ยนไม่รุกรานกันใน
ทางทหารโดยเฉพาะ ข้าพเจ้าก็เห็นว่าจะทำให้นานาชาติเกิดความเข้าใจผิด
ต่อประเทศใด ข้าพเจ้าจึงไปปฏิเสธไปอีก ครั้นจวนสงครามยุโรปคราวนี้จะระเบิด
ขึ้นเล็กน้อย ฝรั่งเศสก็มาขอทำสัญญาไม่รุกรานใหม่อีก ในคราวนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า
สงครามได้ใกล้มาเต็มที่แล้ว และเห็นว่าน่าจะแสดงให้ฝรั่งเศสเห็นใจว่า ชาติไทยรัก
สันติภาพจริง ๆ ฝ่ายเราจึงตอบตกลงว่าพร้อมที่จะเจรจาควย แต่ขอให้มีการปรับปรุง
เส้นเขตแดนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และตามหลักความยุติธรรมเสียก่อน

ฝ่ายฝรั่งเศสก็ยอมตกลงจะปรับปรุงเส้นเขตแดน โดยถือเอาร่องน้ำลึกในลำน้ำโขง เป็นเกณฑ์ ส่วนการปรับปรุงเส้นเขตแดนระหว่างกันโดยทั่วไปนั้น ก็ได้มีการพูดจาเป็นที่เข้าใจกันว่า จะเสนอทำความตกลงกันได้ในเวลาพิจารณาฉบับนี้ เส้นเขตแดนกันในคราวนี้ ในการที่ฝ่ายไทยได้ตกลงที่จะทำสัญญาและปรับปรุงเส้นเขตแดนเช่นนี้ก็โดยถือหลักว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่รักความสงบ ต้องการแต่จะก่อร่างสร้างชาติของเราให้มีความวัฒนาถาวรเท่านั้น หากมีเจตจำนงจะประพฤติดังเป็นประเทศชาติที่ก่อกวนหรือยึดเอาความเห็นแก่ตัวโดยเดียว โดยปราศจากศีลธรรมใด ๆ ไม่ อนึ่ง การทำสัญญาไม่รุกรานกับฝรั่งเศสในครั้งนี้ ก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง เพราะสามารถจะทำให้ความเจ็บแค้นอันบรรเทาประชาชนคนไทยได้รับจากฝรั่งเศสในอดีตนั้นบรรเทาเบาบางลงไปได้ และทั้งช่วยจัดบาปทั้งหลาย อันเกิดจากความอยุติธรรมที่ฝรั่งเศสในสมัยก่อนได้กระทำไว้ต่อไทยนั้น ให้สูญสิ้นไปจากความทรงจำของไทยและของโลก สิ่งต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความแตกราว เศร้าหมองแก่สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ก็จะไม่ปรากฏขึ้นอีกในอนาคต ฝ่ายเราได้คำนึงเห็นว่า การที่จะล้างบาปอันนี้ได้เสียยอมมีอยู่ทางเดียวคือ การปรับความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน และปรับปรุงเส้นเขตแดนที่ฝรั่งเศสได้เข้ายึดและปกครองโดยอาศัยกำลังบังคับไว้แล้วเสียใหม่ ให้เป็นไปตามความยุติธรรม เมื่อประเทศทั้ง ๒ มีกติกาสัญญาไม่รุกรานต่อกันเป็นบรรทัดฐาน มีเส้นเขตแดน ซึ่งเป็นไปตามหลักยุติธรรมและธรรมชาติ ดินแดนซึ่งฝรั่งเศสได้ใช้อำนาจยึดเอาไปโดยพลการแตกกาลก่อน ก็ได้กลับคืนมา นับเป็นการปรับปรุงสิ่งร้ายให้กลายเป็นดีแล้ว ไมตรีระหว่าง ๒ ประเทศก็จะสนิทแน่นแฟ้นกันยิ่งขึ้น ไม่มีสิ่งใด ๆ จะมาแทรกแซงให้ประเทศทั้ง ๒ เกิดความเข้าใจผิดกันอีกได้ โดยประการดังนี้ พี่น้องชาวไทยทั้งหลายตลอดจนชาวชนพลโลก บรรดาที่รักความยุติธรรม ย่อมจะเห็นพ้องตรงกันว่า เหตุผลของฝ่ายรัฐบาลไทยเป็นไปด้วยความรักสันติและยุติธรรมเป็นที่สุด เท่าที่จะพึงหาได้ในโลกนี้

เมื่อรัฐบาลของเราตกลงครั้งนี้ จึงไต่ลงนามในสัญญาไมรุกรานกับ
รัฐบาลฝรั่งเศสเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๑๙๔๓ และเพื่อให้ความสำเร็จสมความ
ปรารถนาอันดีของประเทศไทยดังกล่าวข้างตน รัฐบาลจึงได้ยื่นข้อเสนอไปยัง
รัฐบาลฝรั่งเศส ขอปรับปรุงเส้นเขตแดนเสียใหม่ พร้อมกับขอให้สัตยาบันในสัญญา
นี้ แต่เป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่งที่รัฐบาลฝรั่งเศสเข้าใจเจตนาดีของเราไปในทาง
อกุศล จึงได้ตอบปฏิเสธคำขอของเรามาทั้ง ๒ ครั้ง กงยินดีแต่เพียงจะให้สัตยา
บันสัญญาไมรุกราน และพิจารณาบรรดาเกาะแก่งในลำน้ำโขงให้แก่ประเทศไทย
เท่านั้น รัฐบาลเราจึงเห็นว่ากรณีที่ตกลงเพียงเท่าที่รัฐบาลฝรั่งเศสยินยอมใน
๒ ประการนี้ ยังหาเป็นการเพียงพอที่จะล้างบาป ซึ่งฝรั่งเศสได้กระทำแก่
ชาติไทย โดยปราศจากความเป็นธรรมในกาลก่อนนั้นได้ไม่ ตราบใดที่การชำระ
ล้างมลทินยังไม่ชาวสะอาด ตราบนั้นการให้สัตยาบันในสัญญาที่ไต่ลงนามกันแล้ว
ก็ย่อมปราศจากผล เพราะสัญญาไมรุกรานซึ่งกันและกัน ย่อมหมายถึงการที่ประเทศ
ทั้ง ๒ จะเป็นมิตรต่อกันด้วยดีตลอดไปชั่วกาลนานตามธรรมดาคนทุกคนแม้จะ
หย่อนการศึกษาสักเพียงใดก็ดี ก็ย่อมซาบซึ้งกันอยู่ดีว่าการเป็นมิตรดีต่อกันนั้น ต้อง
อาศัยรากฐานมาจากความยุติธรรมซึ่งกันและกัน หรือความเห็นอกเห็นใจกันและกัน
เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงเสียใจที่หลักการอันฝ่ายรัฐบาลฝรั่งเศสเสนอมานั้น ไม่
สามารถจะรับไว้เป็นข้อตกลงด้วยได้ และเมื่อยังตกลงกันไม่ได้เช่นนี้ สัญญาไมรุกราน
ซึ่งไต่ลงนามไว้แล้ว ก็ต้องนับว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะให้สัตยาบันต่อกัน ทางประ
เทศไทยเรา ก็หมดโอกาสที่จะเจรจากับรัฐบาลฝรั่งเศสให้เป็นการตลอดถ้อย
รังแต่จะเป็นการยั่วโทสะกันและกันต่อไป เว้นไว้แต่ทางฝ่ายฝรั่งเศสจะไกร่รำลึก
ถึงไมตรี ซึ่งได้มีต่อกันมาด้วยดีตั้งแต่กาลก่อนจนถึงปรึคย์บัดนี้ และรับข้อเสนอให้
ฝ่ายไทยได้มีโอกาสเจรจาปรับปรุงเส้นเขตแดน ให้เป็นไปตามธรรมชาติและตาม
ความยุติธรรม ในขณะที่คณะกรรมการผสมซึ่งได้ประกาศไว้มาเข้าประชุมที่
กรุงเทพฯ ฯ และเริ่มพิจารณาถึงการปรับปรุงเส้นเขตแดนอื่น ๆ นอกจากที่รัฐบาล
ฝรั่งเศสได้ตอบมาแล้วนั้นด้วย เมื่อกล่าวโดยเฉพาะถึงคำขอของรัฐบาลในเรื่อง

การปรับปรุงเส้นเขตแดนคราวนี้ ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นอย่างแนบแน่นที่สุดว่า อย่างไรเสียเราก็จะได้คืนแดนรายนี้สมดังความปรารถนา มีพิกต้องสงสัยเลย ทั้งนี้เพราะเรามีหลักฐานสนับสนุนโดยน่านับการเหลือที่จะนำมากล่าวได้ ในข้อแรกเมื่อตรวจดูตามหลักฐานและสัญญาที่ได้เสียคืนแดนไปแต่ละคราวนั้น ก็ได้ปรากฏประจักษ์พยานแสดงชัดอย่างหมดปัญหาว่า ฝ่ายฝรั่งเศสได้เขายึดเอาไปด้วยการใช้กำลังบังคับหลักฐานเหล่านี้แม้ทางฝ่ายอังกฤษเอง ก็ยืนยันว่าฝรั่งเศสได้ใช้อำนาจบาตรใหญ่แก่ประเทศไทย ยึดเอาคืนแดนเหล่านั้นไปด้วยกำลังทหาร โดยปราศจากศีลธรรมและเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น พฤติการณ์เป็นเช่นนี้มาถึงสมัยปรึศยปัจจุบันนี้ โลกจึงยอมรับประจักษ์ชัดว่าคำขอของรัฐบาลไทยนั้น เป็นคำขอที่น่าเห็นอกเห็นใจ ทั้งกอบด้วย ความยุติธรรมจริง ๆ และได้รับความเห็นพ้องพอใจ และความสนับสนุนเป็นเอกฉันท์จากมวลชนชาวไทยทุกหมู่ ทุกคณะ ทุกเพศทุกวัย จะเห็นได้จากการอาสาสมัครพลีชีวิตเพื่อชาติ จากการสละทรัพย์สิน จากการเดินขบวนแห่ ฯลฯ เป็นองค์พยานและการแสดงความเห็นชอบและสนับสนุนรัฐบาลโดยประการต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าทางรัฐบาลมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องของด้วยเลย เป็นการปฏิบัติของบรรดาพี่น้องชาวไทยที่วราธอาดใจกร ที่กระทำไปด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยแท้ กล่าวได้ว่ายังไม่เคยมีครั้งใดในประวัติศาสตร์พงศาวดารของชาติไทย จะได้มีพี่น้องร่วมชาติทั้งในและนอกประเทศพร้อมใจกัน สำแดงความสามัคคีเกิดเดี่ยวยสนับสนุนรัฐบาลเหมือนครั้งนี้ ซึ่งยากที่ข้าพเจ้าจะสรรหาถ้อยคำอันใดมากล่าวขอบคุณให้สมได้ ข้าพเจ้าได้ตระหนักแน่ในเลือกรักชาติอันเต็มเปี่ยมของท่านทั้งหลายแล้ว ทั้งนี้ใจอยู่เสมอว่า เมื่อถึงคราวจำเป็นเมื่อใด พี่น้องของข้าพเจ้าทั้งหลายจะได้พร้อมกันลุกขึ้นกระทำหน้าที่เพื่อชาติพลีโดยฉับพลัน อนึ่ง การให้ความสนับสนุนรัฐบาลดังกล่าวนี้ จะได้เป็นไปเฉพาะแต่ในบรรดาพี่น้องชาวไทยที่อยู่ปกครองของไทยเท่านั้นก็หามิได้ แม้พี่น้องชาวไทยซึ่งอยู่ในแคว้นลาวและเขมร ก็ได้สำแดงความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะได้เห็นความเป็นอิสระภาพแห่งคนไทยส่วนน้อยของตน แม้ขณะนี้กำลังอยู่ในความ

ปกครองของฝรั่งเศส และได้รับความทุกข์ยากลำบากจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝรั่งเศสอยู่ไม่น้อยเลย นอกจากชาวไทยของเราแล้ว ก็ยังนำขอบคุณบรรดาพี่น้องชาวเอเชียเช่นเดียวกัน อาทิคือ ชาวยุวชนทั้งในและนอกประเทศโดยทางใต้ให้ความสนับสนุนที่รัฐบาลไทยขอปรับปรุงเส้นเขตแดนคราวนี้อย่างน่าเห็นใจที่สุด และในที่สุดแม้ชาวฝรั่งเศสเองที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นชาวฝรั่งเศสอันกอบกวยอารยธรรมอย่างสูงสุด ก็ยังโศกปรสมใจกันร้องขอต่อรัฐบาลฝรั่งเศสให้คำทรงความยุติธรรมไว้ โดยตกลงตามขอเสนอของไทย ซึ่งเราพี่น้องชาวไทยทั้งหลายควรแสดงความขบใจชาวฝรั่งเศสที่พำนักอยู่ในประเทศของเรานี้เป็นอย่างยิ่ง

พี่น้องทั้งหลาย เท้าข้าพเจ้าโลกดวมาแต่คนจนถึงบัดนี้ สรุปความใควาเราขอปรับปรุงเส้นเขตแดนกับฝรั่งเศส เพื่อให้ประเทศของเรากับฝรั่งเศสมีสัมพันธไมตรีอันมั่นคง โดยอาศัยความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันเป็นบรรทัดฐาน พี่น้องทั้งชาตินับตั้งแต่พระสงฆ์ ข้าราชการทหาร พลเรือน ผู้ใหญ่วัยชรา ตลอดจนถึงยุวชนทุกคนต่างมีความเห็นสอดคล้องตอกันกับของรัฐบาล เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอให้เป็นมกิของชาติไทยไว้ในที่นี้ว่า "ชาติไทยต้องการปรับปรุงเส้นเขตแดน กับประเทศอินโดจีนของฝรั่งเศสให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม ให้เป็นผลสำเร็จโดยไม่ยอมถอยหลัง" และข้าพเจ้าขอกล่าวไว้ในที่นี้ว่า เราต้องโกสมความปรารถนาของเราอย่างแนบนอน แต่จะใดช้าหรือเร็วมากหรือน้อย ยอมแล้วแต่สรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จะเป็นผู้ที่ตัดสินชี้ขาดให้เห็นประจักษ์ในอนาคตกอนี้ นี่เป็นคำยืนยันของข้าพเจ้าในวันนี้อีกวาระหนึ่ง

พี่น้องทั้งหลาย ข้าพเจ้าใครจะขอชี้แจงหลักฐานบางอย่างอันจะนำเราไปสู่ความสำเร็จผลในการปรับปรุงเส้นเขตแดนคราวนี้ งานคราวนี้ได้ปรากฏเด่นชัดแล้วว่า เป็นงานใหญ่หลวงที่ชาติของเราจะต้องกระทำ ฉะนั้นเราชาวไทยทุกคนจะต้องรวมกันเป็นเอกฉันท เป็นคน ๆ เดียวกัน รับเอาความกึกกวมเห็นของรัฐบาลกับความกึกกวมเห็นของพี่น้องทั้งหลายทั้งสองฝ่ายนี้ เขาคลุกเคล้าผสมกัน เพื่อนำชาติ

ของเราเขาทำงานในคราวนี้ใหม่บรรลุลดที่สุด เทาที่สคิปัญญาของพวกเราจะอำนวย
ได้ การทำงานใหญ่ นั้น เราจำต้องทำควยสมองที่ไปรงใสและเยือกเย็น ถ้าเรามี
ความขุ่นแค้นและรอนรนจนเกินไปแล้ว ความกตัญญูและความรอบคอบสุขุมของเรา
อาจเสื่อมสลายไปได้ พี่น้องทั้งหลายต้องจำไว้เสมอว่า ชาติไทยของเรานั้นเป็น
ชาติเลือดคนักรบมาแต่โบราณกาล แต่เป็นเลือดคนักรบที่กอบกู้ความเยือกเย็นและ
สุขุมกับภรรยา แม้จะทำสิ่งใดก็จะต้องพยายามให้เสียกำลังและเลือดเนื้อเพียงเฉพาะ
ในเมื่อเราไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ ถึงกระนั้นก็ต้องหลีกเลี่ยงการเสียกำลังและ
เลือดเนื้อจากมากลงเป็นนอยที่สุด ข้าพเจ้าขอแนะนำตัวอย่างการกระทำสมัยสมเด็จพระ
พระนเรศวรและสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อคราวท่านทำการกู้ประเทศชาติ
ไทยนั้นมาอาจเป็นบรรทัดฐาน ข้าพเจ้าเชื่ออย่างแน่ว ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของ
บรรพบุรุษของเราในคราวนั้นได้เป็นไปควยความกล้าหาญ ใจเย็น มีสติสัมปชัญญะ
ใครครวญโดยรอบคอบ มีความสุขุมหนักแน่นเป็นมูลฐาน จึงก่อให้เกิดความสำเร็จ
ในการกู้ชาติใดก็ รวมความว่าชาติไทยต้องทำงานใหญ่ควยความกล้าหาญ อารมณ์
เย็น อารมณ์ดี ข้าพเจ้าคิดว่าพี่น้องทั้งหลายคงจะมีใจที่จะยึดถือคำแนะนำของข้าพเจ้า
ต่อไปนี้เป็นแง่คิดไว้ม่าง จะได้เป็นแนวหลักสำหรับปฏิบัติร่วมกันทั้งชาติ เพื่อให้
การปรับปรุงเสนาเขตแดนของเราในคราวนี้สำเร็จไปควยการเสียเลือดเนื้อเพียงเล็กน้อย
ที่สุด แต่ทรงข้าม ต้องมีความหวังสำเร็จโดยยั้งดีที่สุด สิ่งที่ข้าพเจ้าขอเสนอ
เป็นเครื่องเตือนใจพี่น้องทั้งหลายนั้น มีดังต่อไปนี้คือ

ประการที่ ๑ ชาติไทยจะทำงานใหญ่ จำเป็นต้องอยู่ในความสงบเรียบร้อย
ระบอบ ฉะนั้นจึงขอให้พี่น้องทั้งหลายพึงระลึกว่า เมื่อเราจำเป็นจะต้องทำการสงคราม
ซึ่งเราไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ ทุกคนจะต้องมีใจสงบ มีอารมณ์เยือกเย็นแต่กล้า
หาญ ทุกคนจะต้องรู้จักหน้าที่ของตน ๆ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด ในยาม
สงคราม ชาติของเราจะต้องแบ่งกันออกเป็นสามส่วน ส่วนหนึ่งนั้นจะต้องเป็น
ชายฉกรรจ์ที่มีกำลังร่างกายและกำลังใจ ยอมเสียสละชีวิตและเลือดเนื้อเป็นชาติที่ดี
ใดทุกขณะ ส่วนนี้ออกไปทำการในสนามรบหรือที่เรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า "ไปแนวหน้า"

ส่วนนี้ขอมจะต้องมีขอบเขตจำกัด เพราะทุกคนที่ไปทำการในแนวหน้าจะต้องมีอาวุธ
ยุทธภัณฑ์ประจำตัว มีอาวุธยุทธภัณฑ์ประจำหน่วย และต้องทราบวิธีรบอย่างชำนาญ
ซึ่งพี่น้องทั้งหลายขอมทราบอยู่แล้วว่า ผู้มีลักษณะจะไปทำการในสงครามดังกล่าวนี้
จะกอบขึ้นได้แต่เพียงจำนวนพอเหมาะกับอาวุธยุทธภัณฑ์ที่เรามีอยู่เท่านั้น ซึ่งในกรณี
นี้จะไปได้เป็นจำนวนเท่าใด ทางราชการของกระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้พร้อม
มูลแล้ว เมื่อถึงโอกาสก็จะได้เรียกร้องขอความช่วยเหลือจากพี่น้องทั้งหลายต่อไป
อีกส่วนหนึ่งนั้นจะต้องทำหน้าที่ให้ความสนับสนุนแก่หน่วยทหารที่ไม่ในสนามรบโดยตรง
ให้สามารถได้รับเสบียงอาหาร อาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งจำเป็นที่จะใช้ในการรบเพิ่ม
เติมพอแก่ความจำเป็น โคแก่เจ้าหน้าที่ในเขตหลังอันเกี่ยวแก่การพยาบาลและการ
ลำเลียง เป็นต้น ในส่วนนี้ ทางราชการกระทรวงกลาโหมก็ได้เตรียมไว้แล้ว
โดยครบครันคงกัน เมื่อถึงเวลาที่เราจะต้องทำการรบจริงจัง ก็จะได้ขอแรงพี่น้อง
ชาวไทยให้เข้ามาช่วยกันอีกบางตามสมควร ซึ่งทางราชการก็ได้จัดเตรียมไว้พร้อม
สรรพแล้ว ส่วนที่สามนั้น โคแก่พี่น้องชาวไทย นอกจากทั้งสองส่วนที่กล่าวแล้ว มี
หน้าที่จะต้องช่วยกันทำงานอย่างเข้มแข็ง จนสุดความสามารถเพื่อให้ชาติได้มีเสบียง
อาหาร และเงินไว้สำหรับเลี้ยงชีวิตชาติไทยทั้งชาติ เพื่อให้การนี้สำเร็จได้คือ
พี่น้องทุกคนจะต้องประกอบการกสิกรรม หัตถกรรม พาณิชยกรรม และอื่น ๆ ให้ได้
ผลมากยิ่งขึ้นกว่าขณะบ้านเมืองอยู่ในยามปกติเป็นทวีคูณ และพยายามประกอบการอยู่
ในแหล่งเดิมของตนให้มากที่สุด อย่าได้โยกย้ายหรืออพยพ เพราะความตื่นเกินหวาด
กลัวภัยสงครามนั้นเลย ที่ข้าพเจ้าพูดถึงความตื่นเกินหวาดกลัวภัยแห่งสงคราม ก็รู้
สึกว่าเป็นการไม่เหมาะสมอยู่บางสำหรับเวลานี้ เพราะข้าพเจ้าทราบอยู่คือว่า เลือด
ไทยของเราในเวลานี้ไม่มีความหวาดกลัวสิ่งใดเลย นอกจากความยุติธรรมอย่าง
เดียว

ประการที่ ๓. ในเรื่องการเมืองอันเกี่ยวกับนานาประเทศนั้น พี่น้อง
ทุก ๆ คนจะต้องรู้สึกเป็นหน้าที่ที่จะรักษาไมตรีอันดีแก่ชาติไว้ตามหลักนโยบายอันมั่นคง
แก่ชาติไทยเรา เว้นแต่ชาติโคที่ขาดความยุติธรรมแก่ไทย ชาตินั้นเราก็คงถือเอา

ความสำเร็จตามทางยุติธรรมของไทยเป็นเบื้องหน้า สำหรับพี่น้องของเราในแคว้น
เขมรก็ดี หรือในแคว้นลาวก็ดี ซึ่งอาจมีผู้เข้าใจว่าเป็นเชื้อชาติเขมรหรือเป็นคน
เชื้อชาติลาวอันต่างกับชาติไทยนั้น ความจริงที่ว่า "แคว้นเขมร" "แคว้นลาว"
ก็มีลักษณะเดียวกันกับแคว้นกรุงเทพฯ แคว้นลพบุรีหรือแคว้นเชียงใหม่ นั่นเอง
ซึ่งเป็นนามสถานที่ตามภูมิประเทศเหล่านั้น แต่ส่วนคนซึ่งตั้งภูมิลำเนาอยู่ในที่นั้น ๆ
เช่นที่เชียงใหม่ ก็หาได้เป็นคนชาติอื่นไม แต่เป็นคนไทยพวกเดียวกันทั้งสิ้น อันใด
ก็คิดที่อยู่ในแคว้นเขมรลาวก็มีได้เป็นคนชาติเขมรชาติลาว แต่แท้ที่จริงเป็นคนไทย
ทั้งสิ้น ก็เป็นพี่น้องชาวไทยของเราทั้งสิ้น แต่เขาขาดความอิสระภาพต้องตกไปอยู่
ในปกครองบังคับบัญชาของชาวฝรั่งเศส ซึ่งมีความเป็นอยู่ต่างกับเราทุก ๆ อย่าง
อาทิเช่น พี่น้องชาวไทยพวกเราในแคว้นเขมรแคว้นลาวนับถือพระพุทธศาสนา
แต่ฝรั่งเศสนับถือศาสนาโรมันคาทอลิก พี่น้องพวกเราในสองแคว้นนั้นกินข้าว แต่
ฝรั่งเศสกินขนมปัง พี่น้องพวกเรากินแกง กินน้ำพริก แต่ฝรั่งเศสกินเนื้อทอด พี่น้อง
พวกเราฉิวเหล้าอง แต่ฝรั่งเศสฉิวขาว พี่น้องพวกเราอยู่ในป่า แต่ฝรั่งเศสอยู่ใน
ในเมือง พี่น้องพวกเรามีเครื่องรับวิทยุไม้ไต่ แต่ฝรั่งเศสมีได้ทุกอย่าง พี่น้อง
พวกเรามีปืนและอาวุธไว้สำหรับป้องกันชีวิตและทรัพย์สินสมบัติไม้ไต่ แต่ฝรั่งเศสมีได้
 ฯลฯ ทั้งนี้เป็นต้น แต่สิ่งต่าง ๆ ที่พี่น้องชาวไทยในแคว้นเขมรแคว้นลาวปฏิบัติ
นั้น ทุก ๆ อย่างเหมือนกับพวกเราที่อยู่ในประเทศไทยนี้ทั้งนั้น อาทิเช่น ศาสนาก็
อย่างเดียวกัน การกินอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีก็อย่างเดียวกัน ซึ่งเป็นการผิด
กันไกล เมื่อจะเอาพี่น้องของเราในแคว้นนั้นไปเปรียบเทียบกับคนฝรั่งเศสคงกล่าว
มาแล้ว แต่พี่น้องของเราที่อยู่ในประเทศไทยภายใต้ระบอบรัฐธรรมนูญทุกวันนี้มี
อิสระภาพ มีเสรีภาพ มีสมภาพ หรือเสมอภาค ก็กว่าพี่น้องชาวไทยที่อยู่ในแคว้นเขมร
กับแคว้นลาวมาก เรามีเสรีภาพที่จะพูดจะเขียนจะทำสิ่งใด ๆ ได้ภายในขอบเขต
ของกฎหมาย ซึ่งมีบัญญัติไว้เพื่อความสงบสุขของพวกเราด้วยกัน ส่วนพี่น้องของเรา
ซึ่งเป็นชาติที่อยู่ไกลเคียงกันคือ ยวน เป็นต้น ชาวเขมรก็เชื่อว่าคงจะได้รับการ

ประการที่ ๓ ในทางเศรษฐกิจ เราจะต้องเข้มแข็งช่วยกันทุกทาง ซึ่งไม่มีอะไร เป็นของยากที่จะปฏิบัติไม่ได้ ข้าพเจ้าขอเสนอเป็นข้อคิดอย่างสังเขป ว่า ทุกท่านคงหารายได้ไว้มากที่สุด เท่าที่ท่านจะสามารถเก็บไว้ให้ได้มากที่สุด และใช้ให้น้อยที่สุด ส่วนในหน้าที่ของรัฐบาลนั้น รัฐบาลก็จะไต่พิจารณาและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ถ้าหากเราจะต้องเข้าสู่ภาวะสงครามคงกล่าว ขางตน

ประการที่ ๔ วิธีที่เราจะปรับปรุงเส้นเขตแดนของเราให้จงได้ นั้น ขอบเขตทั้งหลายที่เราใจใ้กว้างขวางออกไปให้มาก กล่าวคือ การปรับปรุงเขตแดนนั้นเราไม่จำเป็นจะต้องใช้กำลังเสมอไป เพราะความหลัก ๆ ประเทศย่อมต้องการสงวนกำลังรบของตนไว้ให้นานที่สุด และจะใช้ก็ต่อเมื่อจำเป็นไม่มีทาง จะหลีกเลี่ยงเป็นอย่างอื่นเท่านั้น เพราะความเสียหายอันเกิดจากใช้กำลังเข้าหักหาญนั้นมีมากมายหลายประการ และไม่จำเป็นที่จะมีกำลังพอสำหรับหักหาญเอา เพื่อความสำเร็จสมปรารถนาโดยเฉพาะหน้าในขั้นต้นเท่านั้น แต่จะต้องเตรียมไว้สำหรับเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ อันจะมาจากหลังจากวาระที่เราได้ทำการสำเร็จขั้นต้นนั้นแล้วอีกมากมาย ฟังเห็นเหตุหรือจากประเทศเยอรมันในเรื่องการเรียกร้องขอฉนวนคานซิกเป็นต้น หากหักหาญเอาฉนวนคานซิกจนได้นั้น เยอรมันได้กระทำการไม่ถึงหนึ่งวันก็บรรลุความสำเร็จ แต่ผลที่บังเกิดขึ้นหลังจากการกระทำอันเล็กน้อยนั้น เยอรมันต้องใช้กำลังมาก สำหรับเผชิญกับเหตุการณ์อันใหญ่หลวงของโลก ซึ่งแม้จนถึงเวลายังคงทำอยู่ หากสิ้นสุดลงไม่ แต่ประเทศเยอรมันเป็นประเทศมหาอำนาจ มีอำนาจใหญ่หลวง เตรียมการไว้เรียบร้อยทุกอย่าง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เยอรมันไ้เคยไปจึงสำเร็จสมความปรารถนาของเขาตลอดมา นี้เป็นตัวอย่างที่พี่น้องทั้งหลายน่าจะได้นำถึงไว้บ้างไม่มากก็น้อย

เมื่อวิถีกำลังเข้าหักหาญนับเป็นวิธีสุดท้าย และเป็นสิ่งที่ต้องสงวนไว้
สำหรับเผชิญกับการภายนอกถึงกลาเวลานั้นแล้ว พี่น้องทั้งหลายก็อาจลงไปว่าเรา
จะทำอย่างไรจึงจะปรับปรุงเสนาเขตแดนให้สำเร็จได้ ในเมื่อเจรจากับประเทศ
ฝรั่งเศสถึงสองครั้งแล้ว ก็ได้รับตอบปฏิเสธทุกครั้ง ข้าพเจ้าขอรับรองว่ายังมีวิธีอื่น
อีกเป็นอันมาก ซึ่งจำต้องขอสงวนไว้สำหรับเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลจะปฏิบัติให้เป็นผล
สำเร็จสืบต่อไป ขอพี่น้องทั้งหลายจงตั้งใจคอยความอารมณีย์ และให้ความสนับสนุน
สนุนแก่รัฐบาลตลอดไปเถิด คงจะต้องสำเร็จผลได้คืนแก่กันมาอย่างแน่นอน ที่
ข้าพเจ้าพูดเช่นนี้อาจให้หลักฐานไคว่ในการที่เราขอคืนแดนคราวนี้ ก็เพราะเห็นว่า
ฝรั่งเศสได้ปฏิบัติต่อเราในการช่วงชิงดินแดนของเราไปหลายหนหลายครั้งด้วยกัน
อำนาจ โลกยอมเห็นประจักษ์ว่าฝรั่งเศสทำการไม่ยุติธรรม แต่ไทยทำการคราวนี้
ด้วยความยุติธรรม สถานการณ์ของฝรั่งเศสในเวลานี้ไม่มีทางจะขึ้นตัวขึ้นได้ และโดย
นั้นฝรั่งเศสก็ไม่สามารถที่จะปกครองประเทศอินโดจีนไว้ได้ในอนาคตอันใกล้
ก็เมื่อฝรั่งเศสปกครองไม่ได้ พี่น้องชาวไทยในแคว้นเขมรก็ดี ลาวก็ดี และตลอดญวน
ก็ดีจะต้องเป็นอิสระภาพ และต่างชาติต่างก็จะได้ปกครองตนเองเมื่อมีอิสระภาพแล้ว
ก็ไม่มีปัญหาอันไคว่พี่น้องของเราเหล่านี้จะต้องโคมาอยู่ในภายใต้ระบอบการปกครอง
รัฐธรรมนูญของเรา และภายใต้พระบรมโพธิสมภารแห่งสมเด็จพระมหากษัตริย์ไทย
ของเราสืบไป ส่วนญวนนั้นเดาเมื่อมีอิสระภาพขึ้นแล้ว เขาก็คงจะมีพระมหากษัตริย์
ของเขาทรงปกครองเหมือนเมื่อก่อนกาลที่ฝรั่งเศสจะมาทำลายอิสระภาพของเขา
บัดนี้ญวนก็มิได้อยู่เพียงว่าเมื่อไรฝรั่งเศสจะไป และเมื่อไรพี่น้องชาวไทยและญวนจะ
เป็นอิสระภาพขึ้น ทั้งนี้จะช้าหรือเร็วย่อมสุดแต่เหตุการณ์จะผันแปรไป การเหตุขอ
คืนแดนจึงเป็นส่วนหนึ่งแห่งการกระตุ้นเตือนให้ฝรั่งเศสระลึกถึงวันที่จะต้องจากประเทศ
อินโดจีนไปด้วยในที่สุด แต่ในขณะเดียวกัน ข้าพเจ้าใครขอเตือนพี่น้องชาวไทยของเรา
ไว้ในที่นี้ด้วยว่า อย่าหลวมตัวในการแสดงการขอคืนแดนด้วยความบริสุทธิ์ใจของเรานี้
ให้กลายเป็นการลอบขายเครื่องมือของผู้ไม่หวังดีต่อชาติไทยนั้นได้

ประการที่ ๕ อันเป็นประการสุดท้าย ซึ่งข้าพเจ้าใคร่ขอให้พี่น้อง
ทั้งหลายใส่ใจไว้มากคือ ขอให้ระลึกว่าเราไทย เราเป็นอารยประเทศ และคน
ไทยก็เป็นอารยชนแล้ว ฉะนั้นเราจะต้องปรับปรุงตัวของเราทุกคนให้เข้ากับ
เป็นอารยชนของเราทุกส่วน เช่น การแต่งกายในที่ชุมนุมชน เป็นต้น เราต้องใส่ของ
ไทย แต่งอย่างไทย ไม่ปล่อยร่างกายให้ปราศจากสิ่งปกปิด เช่น ไม่สวมเสื้อเป็นต้น
หรือถุงโสร่งซึ่งไม่ใช่ธรรมเนียมของไทย ฯลฯ รวมความว่าวัฒนธรรมของไทย
จะต้องรักษาให้เข้มแข็งขึ้นมาปฏิบัติให้เข้มแข็ง เป็นผลเห็นเห็นตา จึงจะได้ชื่อว่าเราเป็น
ประเทศที่สามารถเป็นตัวอย่างแก่มวลชนของชาวไทยจะได้รับอิสรภาพในเร็ววันนี้ได้

พี่น้องทั้งหลาย ข้าพเจ้าใคร่สนทนากับท่านมาเนิ่นนาน จนรู้สึกว้าวมืดมน
เวลาแล้ว ก่อนจะจบคำปราศรัยของข้าพเจ้า ไม่มีสิ่งใดจะกล่าวนอกจากจะขอ
ขอความที่ใคร่พูดมาแต่คนว่า ขอให้พี่น้องทุกคนจงตั้งใจให้สงบ ทำอารมณ์ให้เยือกเย็น
พยายามปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐบาล ซึ่งจะดำเนินการต่อไปข้างหน้าในเรื่องนี้
จนบรรลุผลสำเร็จคือ ปรับปรุงเส้นเขตแดนใหม่ตามความปรารถนาอันแรงกล้าของ
คนไทยทั้งชาติ อนึ่ง ในคำปราศรัยวันนี้ หากจะมีการยกพร่องกำเนิดอย่างไรไปบ้าง
ก็ขอพี่น้องทั้งหลายได้โปรดให้อภัยแก่ข้าพเจ้า โดยดีเสมือนกับเราทุกคนภายใน
ครอบครัวเดียวกันนั้นเถิด นอกจากนี้ ข้าพเจ้ามีสิ่งมงคลที่จะแจ้งแก่พี่น้องทั้งหลาย
อีกครั้งหนึ่งคือ เวลานี้พระบรมราชทูตของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เข้ามาสู่
ประเทศไทยแล้ว เป็นคนที่มีมงคลว่า ประเทศเราจะเจริญงอกงามและอุดมสมบูรณ์
เป็นที่ตั้งแห่งศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก และให้ความร่มเย็นเป็นสุขของชาว
ชาติไทยทั่วกันทั้งมวล และแก่พุทธมามกะทั่วโลก ข้าพเจ้าขออาราธนาอานุภาพของ
พระบรมราชทูตอันนิยมนว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่งในบรรดาพุทธมามกะชน จงคอยบันดาล
ความสวัสดิ์มีชัยสู่ประเทศชาติที่รักยิ่ง ให้สำเร็จผลสมดังปรารถนาที่ไทยทั้งชาติมุ่งไว้
และขอจงบันดาลความวัฒนาถาวรสู่พี่น้องชาวไทยในแหลมทองโดยทั่วกัน.

ภาคผนวก ฉ.

พระราชบัญญัติ

กำหนดหน้าที่ของไทยในเวลารบ

พุทธศักราช ๒๔๘๔

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๘๐)

อาทิตย์ ทิพอาภา

พล.อ.พิช เชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรกำหนดหน้าที่ของคนไทยในขณะ
ที่ประเทศไทยต้องเข้าทำการรบขึ้นไว้ เพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามแผนการของ
ราชการและเพื่อยังความเป็นไทยให้คงอยู่ตลอดไป

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ
และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่
ของคนไทยในเวลารบ พุทธศักราช ๒๔๘๔"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ เมื่อประเทศไทยต้องทำการรบกับประเทศหนึ่งประเทศใด ประชาชนชาวไทยทั้งมวล มีหน้าที่ต้องปฏิบัติในทุก ๆ ทางที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย และที่ขัดต่อประโยชน์ของประเทศที่ทำการรบประเทศไทย

นอกจากหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ คนไทยทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้อีกด้วย

มาตรา ๔ คนไทยคนใดล่วงรู้แผนการ ฐานที่ตั้ง การเคลื่อนไหว เกี่ยวกับกำลังคน กำลังอาวุธ การเงินหรือการอื่นในทำนองที่กล่าวมานี้ของข้าศึก ใหญ่ในรายงานต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหรือฝ่ายปกครองโดยมิชักช้า

มาตรา ๕ คนไทยทุกคนต้องทำการต่อต้านข้าศึกทุกวิถีทางด้วยกำลัง อาวุธ กำลังทรัพย์ หรือกำลังอื่นใดตามคำสั่งของราชการ

แต่เมื่อตกอยู่ในฐานะที่ไม่สามารถทราบคำสั่งของราชการได้ ก็ต้องจัดการต่อต้านต่อไปตามวิถีทางที่ทำได้ ให้ทำการขัดขวางหรือก่อกองอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อมิให้ข้าศึกได้รับความสะดวก และให้ทำลายเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอุปโภค เครื่องบริโภค บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สัตว์พาหนะ และสิ่งของต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของตน ของผู้อื่นหรือของราชการอันจะอำนวยประโยชน์ให้ข้าศึกนั้นเสียให้สิ้น

มาตรา ๖ ในการปฏิบัติการต่อต้าน หรือการป้องกันมิให้ข้าศึกได้รับความสะดวก หรือประโยชน์นั้น ให้พึงถือว่าเป็นกรณีที่ข้าศึกได้บังอาจกระทำการอันไม่เป็นธรรมต่อประเทศไทย ฉะนั้นสิ่งใด ๆ ที่สามารถเป็นประโยชน์ในการทำลายข้าศึกผู้นั้นได้แล้ว ย่อมชอบที่จะใช้สิ่งนั้น ๆ ได้

มาตรา ๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔ หรือ มาตรา ๕ มีความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ที่กระทำผิดตามวรรคก่อนให้รับเสียสิ้น

มาตรา ๘ การร้องขอให้ส่งโทษผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้
ลบล้างความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญาหรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๙ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๑๔๓ ถึง ๑๑๕๑)

ภาคผนวก ๑.

คณะรัฐมนตรีในเวลานั้นประกอบด้วยบุคคล : ๘ ท่าน ดังนี้

นายกรัฐมนตรี จอมพลหลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลโทหลวงพรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายคิเรก รัชานาม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ นายพันเอกพระบริรักษ์สุทฤทธิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายพลเรือโทหลวงสินธุสงครามชัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ นายนาวาเอกพระเวรยันตร์รังสฤษดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายพันตรีหลวงเชวงศักดิ์สงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นายพันตรีหลวงโกวิทอภัยวงศ์ (หลวง อภัยวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นายนาวาเอกหลวงชำระนาวาสวัสดิ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม นายพลตรีหลวงเสรี เรืองฤทธิ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง หลวงนฤเบศร์มานิต

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หลวงวิจิตรวาทการ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ หลวงชำนาญนิติเกษตร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายพันเอกประยูร ภมรมนตรี

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรธิการ หลวงเกษมศุกราน

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายพลตำรวจโทหลวงอดุลเดชจรัสและ

ขุนสมาหารทิศคดี

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม นายพันตรีวิลาศ โอสถานนท์

ภาคผนวก ร.

ประกาศ

ไว้กติกาสัญญาพันธไมตรี
ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่กติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่ง
ได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔ มีบทใน
ข้อ ๕ ว่า ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามกติกาสัญญานั้นเป็นต้นไปและ

โดยที่กติกาสัญญาที่กล่าวข้างต้นได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อ
วันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔

ฉะนั้น กติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นนี้
จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔
เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

กติกาสัญญาพันธไมตรี
ระหว่าง
ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น

รัฐบาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งประเทศไทยและรัฐบาลสมเด็จพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น เชื่อมั่นว่าการสถาปนาระเบียบใหม่ในเอเชียตะวันออก เป็นทางที่จะประสิทธิ์ความไพบูรณ์ในวงเขตนี้อันจำเป็นในอันจะยังสันติภาพแห่งโลกให้คืนดีและมั่นคงแข็งแรง และมีเจตนาตระหนักแน่วแน่ที่จะกำจัดบรรดาอิทธิพลร้าย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความมุ่งหมายนี้เสียให้สิ้นเชิง จึงได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยสถาปนาพันธไมตรีระหว่างกันและกันตามมูลฐานที่ต่างฝ่ายต่างเคารพเอกราชและอธิปไตยแห่งกันและกัน

ข้อ ๒

ในกรณีประเทศญี่ปุ่นหรือประเทศไทยอยู่ในการขัดกันทางอาวุธกับประเทศภายนอก จะเป็นประเทศเดียวหรือหลายประเทศก็ตาม ประเทศไทยหรือประเทศญี่ปุ่นจะเข้าข้างภาคใดฝ่ายหนึ่งในฐานะที่เป็นพันธมิตรทันทีและจะให้ความช่วยเหลือแก่ภาคนั้นด้วยบรรดาปัจจัยของตนในทางการเมือง การเศรษฐกิจและการทหาร

รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อ ๒ จะได้กำหนดด้วยความตกลงร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแห่งประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย

ขอ ๔

ในกรณีสงครามซึ่งกระทำร่วมกัน ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยได้รับรองว่า จะไม่ทำสัญญาสงบศึกหรือสันติภาพนอกจากจะใดทำความตกลงร่วมกันโดยบริบูรณ์

ขอ ๕

กติกาสัญญานี้จะใดเริ่มใช้ตั้งแต่วันลงนามเป็นต้นไป กติกาสัญญาจะมีกำหนดอายุสิบปี ภายใต้งสองฝ่ายจะใดปรึกษาหารือกันในเรื่องการต่ออายุกติกาสัญญานี้ในเวลาอันควรก่อนสิ้นกำหนดอายุดังกล่าวแล้ว

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตน เพื่อการนี้ได้ลงนามและประทับตรา กติกาสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำเป็นสองฉบับคู่กัน ณ กรุง เทพ ฯ เมื่อวันที่สิบเอ็ด เดือนสิบสอง พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่สิบเอ็ด เดือนที่สิบสองปีสโยวาทที่สิบหก

นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ
ป. พิบูลสงคราม
เอกอัครราชทูตญี่ปุ่น เถอิจิ หลุโบกามิ

ภาคผนวก ท.

พระบรมราชโองการ
ประกาศสงครามต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา

ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐
และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)

พล.ต. อาทิตยทิพอาภา
พล.อ. พิษเยนทรโยธิน
ปรีดี พนมยงค์

โดยที่ฝ่ายอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ได้กระทำการรุกรานประเทศไทย
มาเป็นลำดับ ไก่สงทหารล่าเขตแดนเข้ามา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ส่งเครื่องบิน
ลอบเข้ามาทิ้งระเบิดบ้านเรือนของราษฎร ผู้ประกอบการหาเลี้ยงชีพอย่างปกติ ทั้ง
ระดมยิงราษฎรสามัญไร้อาวุธอย่างทารุณ นิสิตวิสัยของอารยชนไม่กระทำการอย่าง
เปิดเผยตามประเพณีนิยมระหว่างประเทศ นับได้ว่าเป็นการละเมิดคอกกฎหมาย
ระหว่างประเทศ และมนุษยธรรม ประเทศไทยจึงไม่สามารถที่จะทนคู่ต่อไปอีกได้

อาศัยความในมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึง
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่าได้มีสถานะสงคราม
ระหว่างประเทศไทยฝ่ายหนึ่งกับบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาอีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งแต่เพียง
วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นไป

ฉะนั้น จึงให้ประชาชนชาวไทยทุกเพศทุกวัยร่วมมือรวมใจกับรัฐบาล
ปฏิบัติกิจการ เพื่อให้ประเทศไทยประสบชัยชนะถึงที่สุด และพ้นจากการรุกรานอันไม่
เป็นธรรมของฝ่ายอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยกระทำการสนับสนุนกิจการของ
รัฐบาลอย่างพร้อมเพรียง และปฏิบัติตามคำสั่งของราชการอย่างเคร่งครัด ทั้งให้
ประกอบอาชีพตามปกติของตนอย่างเต็มที่ให้โดยผล เพื่อนำมาขายเหลือและเก็บกูด
เพื่อนรวมชาติและพันธมิตรของชาติอย่างมากที่สุด

ส่วนผู้อาศัยอยู่ในประเทศนี้ที่มีได้เป็นคนไทย และมีได้เป็นชนชาติ
ศัตรูนั้น ให้ตั้งอยู่ในความสงบและดำเนินอาชีพอย่างปกติ และให้กระทำการ
ให้สมกับที่ตนใคร่ยกย่องว่าเป็นมิตรของประเทศไทย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ฅ.

พระบรมราชโองการ

ประกาศสันติภาพ

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๗)

ปรีดี พนมยงค์

โดยที่ประเทศไทยได้เคยก่อนโดยอันทันทีที่จะรักษาความเป็น
กลางอย่างเคร่งครัด และจะต่อสู้การรุกรานของต่างประเทศทุกวิถีทาง ดังปรากฏ
เห็นได้ชัดจากการที่จะได้มีกฎหมายกำหนดที่คนไทยในเวลารบ เมื่อพุทธศักราช
๒๔๘๕ อยู่แล้วนั้น ความจำนองอันแน่วแน่ดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้ว
ในเมื่อญี่ปุ่นได้ยাত্রาทัพเข้าในดินแดนประเทศไทยในวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช
๒๔๘๕ โดยได้มีการต่อสู้การรุกรานทุกแห่งและทหารตำรวจ ประชาชนพลเมืองได้
เสียชีวิตไปในการนี้เป็นอันมาก

เหตุการณ์อันปรากฏเป็นสักขีพยานนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้ง
ว่า การประกาศสงคราม เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ต่อบริเตน
ใหญ่และสหรัฐอเมริกา ตลอดจนการกระทำทั้งหลายซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อสหประชาชาติ
นั้น เป็นการกระทำผิดจากเจตน์จำนองของประชาชนชาวไทย และฝ่าฝืนขึ้นขัดต่อ
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายบ้านเมืองประชาชนชาวไทยทั้งภายในและภาย
นอกประเทศ ซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสหประชาชาติ ผู้รักที่จะให้มีสันติ
ภาพในโลกนี้ ไก่กระทำการทุกวิถีทางที่จะช่วยเหลือสหประชาชาติ ดังที่สหประชาชาติ
ส่วนมากยอมทราบอยู่แล้ว ทั้งนี้เป็นการแสดงเจตน์จำนองของประชาชนชาวไทยอีก
ครั้งหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยต่อการประกาศสงครามและการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อ
สหประชาชาติ ดังกล่าวมาแล้ว

บัดนี้ประเทศญี่ปุ่นได้ยอมปฏิบัติตามคำประกาศของสหรัฐอเมริกา บริเตน
ใหญ่ จีน และสหภาพโซเวียต ซึ่งได้กระทำ ณ นครปอตสدامแล้ว สันติภาพจึงกลับคืน
มาสู่ประเทศไทยอันเป็นความประสงค์ของประชาชนชาวไทย

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จึงขอประกาศโดยเปิดเผยแทนประชาชนชาวไทยว่า การประกาศสงครามต่อสหรัฐ
อเมริกาและบริเตนใหญ่เป็นโมฆะ ไม่ผูกพันประชาชนชาวไทยในส่วนที่เกี่ยวกับสห
ประชาชาติ ประเทศไทยได้ตัดสินใจที่จะให้กลับคืนมาซึ่งสัมพันธไมตรีอันดี อันเคยมี
กับสหประชาชาติ เมื่อก่อนวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพร้อมที่จะรวม
มือเต็มที่ทุกทางกับสหประชาชาติในการสถาปนาเสถียรภาพในโลกนี้

บรรดาถิ่นแดนซึ่งญี่ปุ่นได้มอบให้ไทยครอบครองคือ รัฐฉาน ถังกานู
ไทรบบุรี ปัสสิส เชียงคูนและเมืองพานั้น ประเทศไทยไม่มีความปรารถนาที่จะได้
ถิ่นแดนเหล่านี้ และพร้อมที่จะจัดการเพื่อส่งมอบในเมื่อบริเตนใหญ่พร้อมที่จะรับมอบไป

ส่วนบรรดาบทกฎหมายอันใด อันมีผลเป็นปฏิปักษ์ต่อสหรัฐอเมริกา
บริเตนใหญ่และเครือจักรวรรดิก็จะได้พิจารณายกเลิกไปในภายหน้า บรรดาความ
เสียหายอย่างใด ๆ จากกฎหมายเหล่านั้น ก็จะได้รับชดเชยโดยชอบธรรม

ในที่สุดนี้ ขอให้ประชาชนชาวไทยทั้งหลายตลอดจนชนต่างศาว่า ซึ่งอยู่
ในราชอาณาจักรไทย จงตั้งอยู่ในความสงบและไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นการ
ก่อกวนความสงบเรียบร้อย พึงยึดมั่นในอุดมคติซึ่งได้วางไว้ในข้อตกลงของสหประชาชาติ
ณ นครซานฟรานซิสโก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ เป็นปีที่ ๑๑ ใน
รัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ทวี มุขยมฤค

รัฐมนตรี

(คัดจาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๓ ตอนที่ ๔๔ หน้า ๕๐๓ - ๕๐๖)

ภาคผนวก ก.

แถลงการณ์

เนื่องจากรัฐบาลไทยสมัยหนึ่ง ได้ประกาศสงครามกับบริเตนใหญ่
ฉะนั้น บริเตนใหญ่จึงได้ถือว่าสถานะสงครามเกิดขึ้นระหว่างประเทศไทยกับบริเตน
ใหญ่ตั้งแต่วันที่นั้นเป็นต้นมา

โดยปรกติ การที่จะเลิกสถานะสงครามระหว่างสองประเทศนั้น ฝ่าย
ที่ระบอบจะเรียกร้องบังคับให้ฝ่ายที่แพ้ทำสัญญาสันติภาพ เมื่อใดลงนามในสัญญา
สันติภาพแล้ว สถานะสงครามจึงจะสิ้นสุดลง ประเทศไทยโคตกอยู่ในภาวะเช่นนี้
ควย แคววควยเหตุที่คนไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศโครวมมือกันตั้งชชวน
การต่อต้านประเทศที่เป็นศัตรูกับสัมพันธมิตรขึ้น และได้แสดงเจตจำนงที่จะร่วมกับ
สหประชาชาติ ประกอบทั้งคณะรัฐบาลที่รับผิดชอบในการก่อให้เกิดสถานะสงคราม
ขึ้นโคลมไปแล้ว บริเตนใหญ่จึงโคตกลงใจใช้วิธีใหม่ควยนำใจอันกว้างขวางกล่าวคือ
แทนที่จะให้ประเทศไทยทำสัญญาสันติภาพ บริเตนใหญ่โคเรียกร้องแต่เพียงให้
ประเทศไทยยอมรับข้อกำหนดบางประการ เกี่ยวกับการที่จะทำให้ทรัพย์สินอันโคเสีย
หายไปในระหว่างสงครามโคกลับคืนมา และให้ประเทศไทยโครวมมือในการ
บูรณะเศรษฐกิจ และร่วมมือในการจัดประกันความมั่นคง และส่งเสริมสันติภาพ
ระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดมีสงครามขึ้นในภายหน้า

ข้อกำหนด ที่บริเตนใหญ่เรียกร้องให้ประเทศไทยปฏิบัตินั้นโคทำความ
ตกลง ซึ่งโคลงนามกันระหว่างผู้แทนของสองประเทศที่สิงคโปร์ในวันที่ ๑ มกราคม
พุทธศักราช ๒๔๘๕ เมื่อโคลงนามในความตกลงนี้แล้ว สถานะสงครามระหว่าง
บริเตนใหญ่และประเทศไทยเป็นอันสิ้นสุดลง ความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างสองประเทศ
ซึ่งเคยมีมาเป็นอันดีแตกกาลก่อน และคงมาหยุดชะงักลงนั้น เป็นอันกลับคืนมาดังเดิม

บรรดาการใด ๆ อันจะต้องปรากฏหมายขึ้นเพื่อกำเนินการตามข้อ
กำหนดในความตกลงนั้นก็จะได้เสนอต่อสภา โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

เท่าที่ปรากฏในความตกลงระหว่างประเทศไทยกับบริเตนใหญ่ นั้น
ยอมเป็นที่หวังได้ว่า บริเตนใหญ่ได้เรียกร้องแต่เพียงเท่าที่ควรเรียก และทั้งจะ
รู้สึกเห็นอกเห็นใจ และผ่อนผันในการที่จะบังคับตามความตกลงนั้น บริเตนใหญ่ได้
แสดงเจตนาให้เห็นแล้ว โดยเสนอที่จะช่วยเหลือในทางการคลังและการเงินให้
ประเทศไทยได้ฟื้นฟูเศรษฐกิจได้โดยรวดเร็ว นอกจากนั้น ยังถือว่าสถานะสงคราม
เป็นอันยุติสิ้นลง และจะดำเนินการโดยทันที ในอันจะกลับเจริญความสัมพันธ์ไมตรี
กับประเทศไทย และแลกเปลี่ยนผู้แทนทางทูตกัน อีกทั้งรับรองควว่าจะสนับสนุน
การที่ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกแห่งสหประชาชาติ เจตจำนงทั้งนี้ยอมเป็น
พยานอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นความตั้งใจดีของบริเตนใหญ่ทั้งในปัจจุบันและใน
อนาคต

สำนักนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๑ มกราคม ๑๙๔๘

ภาคผนวก ถ.

ความตกลงสมบูรณแบบ

เพื่อเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศไทย
กับบริเตนใหญ่และอินเดีย ลงนามกัน ณ สิงคโปร์
วันที่ ๑ มกราคม ๑๙๔๕

โดยที่ตามประกาศซึ่งได้กระทำ ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แห่งประเทศไทยได้ประกาศในพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งประเทศไทยว่า การประกาศสงครามซึ่งประเทศไทยได้กระทำเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๑ ต่อสหราชอาณาจักรเป็นโมฆะด้วยเหตุที่ได้กระทำไปโดยขัดกับเจตจำนงของประชาชนชาวไทย และเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญและกฎหมายของประเทศไทย และ

โดยที่ในวันเดียวกัน ประกาศลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ ดังกล่าวแล้วได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยและ

โดยที่รัฐบาลไทยได้บอกปฏิเสธพันธไมตรี ซึ่งประเทศไทยได้กระทำกับญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ กับทั้งบรรดาสนธิสัญญา กติกาสัญญา หรือความตกลงอื่น ๆ ซึ่งได้กระทำไว้ระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น และ

โดยที่รัฐบาลไทยมีความใฝ่ใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการบรรเทาผลแห่งสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการดำเนินบรรดากระบวนการอันมีความมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือในการกลับสถาปนาความมั่นคงระหว่างประเทศและสวัสดิภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป และ

โดยที่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียอาศัยข้อก้ำนึ่งเนื่อง
ควยการกระทำในการบอกปฏิเสธซึ่งรัฐบาลไทยได้ปฏิบัติไปแล้ว และระลึกลอยควย
เหมือนกันถึงความอุปการะที่กระบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านในประเทศไทยใคอำนาจ
ให้ระหว่างสงครามกับญี่ปุ่น จึงมีความปรารถนาที่จะให้สถานะสงครามสิ้นสุดลงโดย
ทันที

ฉะนั้น รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียฝ่ายหนึ่งกับ
รัฐบาลไทยอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีความปรารถนาที่จะกลับเจริญความสัมพันธ์ทางไมตรีอัน
สนิทสนม ซึ่งมีอยู่ก่อนสงคราม จึงตกลงกระทำความตกลงเพื่อความมุ่งประสงค์
ดังกล่าว และเพื่อการนี้ ใคแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มคือ
ฝ่ายรัฐบาลสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ

นาย ม.อี.เคเนิง, ซี.เอ็ม.จี., โอ.บี.อี.

ฝ่ายรัฐบาลอินเดีย

นาย ม.ส.อาเนย์

ฝ่ายรัฐบาลไทย

หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์

พลโท พระยาอภัยสงคราม

นายเสริม วินิจฉัยกุล

ผู้ซึ่ง เมื่อใคส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตาม
แบบที่ค้และถูกต้องแล้ว ใคทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

การใช้คนและการปรับปรุง

ขอ หนึ่ง

รัฐบาลไทยตกลงว่าจะบอกปฏิเสธบรรดากระบวนการเนื่องจากการ
ประกาศสงครามอันใคกระทำเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ ดังกล่าวแล้ว
ข้างตน และจะจักรบวนการทางนิติบัญญัติ และทางปกครองที่จำเป็น เพื่อให้เป็น
ผลแก่การบอกปฏิเสธนั้น

ขอ ชอง

รัฐบาลไทยแถลงว่าเป็นโมฆะบรรดาการที่นับว่าไคมาซึ่งอาณาเขต
บริติชที่ประเทศไทยได้กระทำหลังจากวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ กับทั้งบรรดา
หลักสิทธิ สิทธิ ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ ซึ่งรัฐบาลไทย หรือคนในบังคับไทยได้
มาในอาณาเขตคังกลาว หลังจากวันทีวั้นั้น รัฐบาลไทยตกลงว่าจะจัดกระบวนการ
ทางนิติบัญญัติที่จำเป็น เพื่อให้เป็นผลตามคำแถลงข้างบนนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

- (ก) จะยกเลิก และแถลงว่าเป็นโมฆะ ตั้งแต่คน บรรดากระบวนการ
การทางนิติบัญญัติ และทางปกครองเกี่ยวกับการ ซึ่งนับว่า
เป็นการผนวกหรือรวมเข้าในประเทศไทยแห่งอาณาเขตบริติช
ซึ่งได้กระทำหลังจากวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑
- (ข) จะถอนบรรดาเจ้าหน้าที่ทหารไทยตามความต้องการของ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือฝ่ายทหารผู้มีอำนาจออกจากบรรดา
อาณาเขตบริติช ตลอดจนบรรดาข้าราชการและคนชาติไทย ซึ่ง
ได้เข้าไปในอาณาเขตเหล่านี้ หลังจากทีนับว่าไคผนวกหรือรวม
เข้าไปในประเทศไทยแล้ว
- (ค) จะคืนบรรดาทรัพย์สินที่ได้เอาไปจากอาณาเขตเหล่านี้ รวมทั้ง
เงินตรา เว้นแต่เท่าที่แสดงหลักฐานไคว่า ได้ให้ค้ำอันเป็น
ธรรมเนียมเป็นการแลกเปลี่ยนกันแล้ว
- (ง) จะให้ค้ำทดแทนเพื่อความวินาศหรือความบอบสลายแห่งทรัพย์สิน
สิทธิ และผลประโยชน์ในอาณาเขตเหล่านี้อันเกิดขึ้นจากการ
ที่ประเทศไทยยึดครองอาณาเขตเหล่านี้
- (จ) จะไม่ถอนเป็นเงินสเตอร์ลิงจากทุนสำรองสเตอร์ลิงที่เก็บมีอยู่
ซึ่งธนบัตรไทยที่เงินสะพักอยู่ อันเจ้าหน้าที่บริติชได้เก็บรวบรวม
ไว้ในอาณาเขตบริติชที่ประเทศไทยได้ยึดครองภายหลังวันที่
๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑

ขอ สาม

รัฐบาลไทยตกลงว่า จะยอมรับนิคมชอบในการพิทักษ์รักษาและคืนในสภาพไม่เสื่อมเสีย บรรดาทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ทุกชนิดของฝ่ายบริติชในประเทศไทย และในการใช้คาดคั้นเพื่อความวินาถ หรือความบอบสลายที่ได้รับคำว่า "ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์" ให้กินความรวมตลอดถึงทรัพย์สินทางราชการของรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดีย ทรัพย์สินที่โคโณกรรมสิทธิหลังจากสงครามโคอับติชั่น บ้านญาติให้แก่คนชาติบริติช สตอกคีมุกไม้สัก และโลกภณที่อื่น ๆ เรือและท่าเทียบ และสัตตฤาเช่า และสัมปทานเกี่ยวกับคีมุก ไม้สัก และอื่น ๆ ซึ่งให้ไว้แก่ทางและเอกชนบริติชก่อนวันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ และยังคงสมบูรณ์อยู่ในวันนั้น

ขอ สี่

รัฐบาลไทยตกลงว่า จะเลิกการพิทักษ์ธุรกิจการธนาคาร และการพาณิชย์ฝ่ายบริติช และยอมให้กลับดำเนินธุรกิจต่อไป

ขอ ห้า

รัฐบาลไทยตกลงว่าจะยอมรับนิคม โดยบวกดอกเบี้ยตามอัตราส่วนร้อยละสมควรในส่วนการใช้จ่ายเงินค้างจ่ายเกี่ยวกับเงินกู้ และเกี่ยวกับการใช้เงินบ้านญาติเต็มจำนวนตั้งแต่วันที่หยุดใช้เงินตามระเบียบ

ความมั่นคง

ขอ หก

รัฐบาลไทยยอมรับนับถือว่า กระบวนเหตุการณ์ในสงครามกับญี่ปุ่นแสดงให้เห็นความสำคัญของประเทศไทย เนื่องในการป้องกันมลายา พม่า อินเดียและอินโดจีน และความมั่นคงของมหาสมุทรอินเดีย และ เขตแคว้นปาซิฟิกตะวันตกเฉียงใต้ และรัฐบาลไทยตกลงว่าจะร่วมมือเต็มที่ในบรรดาข้อตกลงเพื่อความมั่นคงระหว่าง

ประเทศซึ่งองค์การสหประชาชาติ หรือคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การนั้นเห็นชอบแล้ว และหากจะเกี่ยวเนื่องถึงประเทศไทย และเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดาข้อตกลงเพื่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งหากจะเกี่ยวกับประเทศหรือเขตแดนเหล่านั้น

ขอ เจ็ด

รัฐบาลไทยรับว่า จะไม่ตัดคลองข้ามอาณาเขตไทยเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับอ่าวไทย โดยรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรมิได้เห็นพ้องควยก่อน

การร่วมมือทางพาณิชย์และทางเศรษฐกิจ

ขอ แปด

รัฐบาลไทยตกลงว่า จะจัดกระบวนการทุกอย่างที่จะกระทำได้เพื่อกลับสถาปนาการค้าชายาและชายอกระหว่างประเทศไทยฝ่ายหนึ่งกับอาณาเขตบริติชที่ไกลเคียงอีกฝ่ายหนึ่ง และจะยึดถือและรักษานโยบายฐานเพื่อนบ้านที่ดีใน ส่วนที่เกี่ยวกับการเดินเรือชายฝั่ง

ขอ เก้า

รัฐบาลไทยรับว่าจะเจรจากับรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรโดยเร็วที่สุดที่จะกระทำได้ เพื่อทำสนธิสัญญาการตั้งถิ่นฐาน การพาณิชย์และการเดินเรือฉบับใหม่ และทำอนุสัญญาการกงสุล โดยอาศัยการถ้อยทีถ้อยไต่หลักการในข้อสิบเอ็ดข้างล่างนี้เป็นมูลฐาน

ขอ สิบ

รัฐบาลไทยรับว่า จะเจรจากับรัฐบาลอินเดียโดยเร็วที่สุดที่จะกระทำได้ เพื่อทำสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือฉบับใหม่ โดยอาศัยการถ้อยทีถ้อยไต่หลักการในข้อต่อไปนี้เป็นมูลฐาน

ขอ สิบเอ็ด

(๑) ระหว่างที่ยังไม่ได้ทำสนธิสัญญาและอนุสัญญาดังกล่าว ในข้อเก้า และสิบข้างบนนี้ และภายในบังคับแห่งวรรค (๒) ของข้อนี้ รัฐบาลไทยรับว่าจะถือตามบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ กับทั้งรับว่า นอกจากสนธิสัญญานั้นจะอนุญาตให้กระทำโดยชัดแจ้งแล้ว จะไม่ใช้กระบวนการใด ๆ บังคับ อันเป็นการอาศัยเหตุผลชาติ กีดกันผลประโยชน์ทางพาณิชย์หรืออุตสาหกรรมฝ่ายบริติชหรือผู้ประกอบการใด ๆ ที่บังคับให้รักมาไวซึ่งสตอก หรือส่วนสำรองเกินกว่าที่ปฏิบัติกันอยู่โดยปกติในการพาณิชย์ การเรือ การอุตสาหกรรมหรือการธุรกิจ

(๒) คำมั่นสัญญาของรัฐบาลไทยดังกล่าวข้างบนนี้ (๓) ให้มีช้อยกเว้นใด ๆ ตามแต่จะใดตกลงกันในเวลาใด ๆ ระหว่างรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรหรือรัฐบาลอินเดีย แล้วแต่กรณี กับรัฐบาลไทย (๔) นอกจากจะใดใช้เวลาออกไปด้วยความตกลงพร้อมกัน จะเป็นอันตกไป ถ้าหากว่าสนธิสัญญาและอนุสัญญาดังกล่าวในข้อเก้าและสิบไม่ได้กระทำกันภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันใดความตกลงนี้

(๑) ความในข้อนี้ไม่ให้ถือว่าเป็นการตัดทางที่จะให้ผลประโยชน์ซึ่งให้ประโยชน์อนุเคราะห์เท่าเทียมกันแก่คนชาติ และการชुरะของสหประชาชาติทั้งหมดหรือแก่ชาติหนึ่งชาติใด

ขอ สิบสอง

รัฐบาลไทยรับว่าจะมีส่วนร่วมในข้อตกลงระหว่างประเทศทั่วไปใด ๆ เกี่ยวกับศีบกหรือยาง ซึ่งอนุโลมตามหลักการเกี่ยวกับข้อตกลงว่าด้วยโลกทัศน์ตามข้อตกลงการสหประชาชาติ หรือคณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคมแห่งองค์การนั้น จะใดตกลงกัน

ขอ สิบสาม

จนกระทั่งวันซึ่งจะเป็นวันเดียวหรือต่างวันกันได้ แต่ไม่ช้ากว่าวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๘๗ รัฐบาลไทยรับว่า นอกจากจะไต่เป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการประสม ณ วอชิงตัน หรือองค์การคณะใด ๆ ที่จะมาทำการแทนและในกรณีข่าว นอกจากจะไต่เป็นไปตามคำอำนวยขององค์การพิเศษที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อการนั้นแล้วจะห้ามบรรดาการส่งข่าว คิมก ยาง และไมล์ก ออกนอกประเทศ และจะจัดระเบียบการค้าและเรากการผลิตโภคภัณฑ์เหล่านี้

ขอ สิบสี่

รัฐบาลไทยรับว่า โดยเร็วที่สุดที่พอจะกระทำได้ โดยเอาข่าวไว้ให้เพียงพอแก่ความต้องการภายในของไทยแล้ว จะจัดให้มีข่าวสาร ณ กรุง เทพ ฯ โดยไม่คิดมูลค่า เพื่อให้องค์การที่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรจะไต่แจ้งให้ทราบนั้นใช้ประโยชน์ได้เป็นปริมาณเท่ากับข่าว ส่วนที่เหลือซึ่งสะสมไว้และมีอยู่ในประเทศไทย ณ บัดนี้ แต่ไม่เกินหนึ่งกับกึ่งล้านต้นเป็นอย่างมาก หรือจะตกลงกันให้เป็นข่าวเป็ดล็อกหรือข่าวกลองในปริมาณอันมีค่าเท่ากันก็ได้ เป็นที่ตกลงกันว่าจำนวนข่าวสารอันแน่นอนที่จะจัดให้มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ได้ตามความในข้อนี้ นั้น องค์การดังกล่าวข้างต้นจะเป็นผู้กำหนด และข่าวสาร ข่าวเป็ดล็อกหรือข่าวกลองที่ส่งมอบตามความในข้อนี้ จะได้อนุโลมตามมาตรฐานคุณภาพอันเป็นที่ตกลงกันตามที่ เจาหนาที้ดังกล่าวจะไต่กำหนด

ขอ สิบห้า

จนกระทั่งวันที่ไม่ช้ากว่าวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๘๗ รัฐบาลไทยตกลงว่าจะจัดให้องค์การข่าวดังกล่าวในข้อสิบสามและข้อสิบสี่ใช้ประโยชน์ได้ในข่าวทั้งหมด อันเป็นส่วนที่เหลือจากความต้องการภายในประเทศไทย ข่าวเช่นวານี้ นอกจากข่าวที่ส่งมอบโดยไม่คิดมูลค่าตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ในข้อสิบสี่นั้น จะไต่ส่งให้โดยวิธีขององค์การพิเศษดังกล่าวในข้อสิบสามและสิบสี่จะไต่แจ้งให้ทราบ และตามราคา

ที่กำหนดความตกลงกับองค์การนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงราคาข้าวที่ควบคุมในเขต
แคว้นอื่น ๆ ในเอเชียซึ่งส่งขายออกนอกประเทศ

การบินพลเรือน

ขอ สืบหก

รัฐบาลไทยจะให้สายการบินอากาศฝ่ายพลเรือนแห่งจักรภพประชาชาติ
บริติชได้รับผลปฏิบัติ โดยความตกลงอันจะก่อให้เกิดเจรจากันกับรัฐบาลแห่งสมาธิกรของ
จักรภพประชาชาติบริติชในเรื่องการจัดตั้งบำรุงรักษา และเดินสายการบินอากาศ
เป็นประจำ ซึ่งให้ประโยชน์แก่เราที่ไม่น้อยกว่าที่ก่อให้เกิดแก่นปีเรียล
แอร์เวย์ส ตามหนังสือที่ไคแลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม

ค.ศ. ๑๙๓๕

ที่ฝั่งศพสงคราม

ขอ สืบเจ็ด

รัฐบาลไทยรับว่าจะทำความตกลงกับรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและ
รัฐบาลอินเดีย เพื่อทางฝ่ายทางบำรุงรักษาที่ฝั่งศพสงคราม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์
แก่การจัดตั้งดาวและการดูแลในภายหลังที่ฝั่งศพสงครามของฝ่ายบริติชกับฝ่าย
อินเดีย และที่ฝั่งศพสงครามของฝ่ายไทยในอาณาเขตของแต่ละฝ่าย

ปกิณกะ

ขอ สืบแปด

รัฐบาลไทยตกลงถือว่ายังคงใ้ร้อยซึ่งบรรดาสนธิสัญญาสองฝ่ายระหว่าง
สหราชอาณาจักรกับประเทศไทย และระหว่างอินเดียกับประเทศไทย ตามแต่
รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียจะไ้ระบุแล้วแต่กรณี ภายใต้บังคับ
แห่งข้อแก้ไขใด ๆ ที่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรหรือรัฐบาลอินเดียจะแจ้งให้ทราบ
และถือว่าสนธิสัญญาใด ๆ ซึ่งมีไ้ระบุไว้ดังกล่าวนั้น เป็นอันยกเลิกไป

ขอ สิบเก้า

รัฐบาลไทยตกลงที่จะไต่ถามไปยังกงสุลระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย และระหว่างอินเดียนกับประเทศไทย บรรดาสนธิสัญญาอนุสัญญา หรือความตกลงหลายฝ่าย ซึ่งทำไว้ก่อนวันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ (ก) ที่ประเทศไทยและสหราชอาณาจักรหรืออินเดียนแล้วแต่กรณี เป็นภาคีอยู่ในขณะนั้นและยังคงเป็นภาคีอยู่ (ข) ที่สหราชอาณาจักรหรืออินเดียนแล้วแต่กรณี เป็นภาคีอยู่ในขณะนั้นและยังคงเป็นภาคีอยู่ แต่ประเทศไทยมิได้เป็นภาคี ทั้งนี้รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรหรือรัฐบาลอินเดียนจะไต่ถามให้รัฐบาลไทยทราบ เมื่อได้รับคำแจ้งความดังกล่าว รัฐบาลไทยจะไต่จัดการที่จำเป็นโดยทันที ตามความในสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยมิได้เป็นภาคีผู้ทำสัญญานั้น เพื่อเข้าเป็นภาคี หรือถ้าเขาเป็นภาคีไม่ได้ ก็จะได้ปฏิบัติให้เป็นผลตามบทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญานั้น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหราชอาณาจักรหรืออินเดียนแล้วแต่กรณี โดยวิธีที่ปฏิบัติหรือทางปกครองตามแต่จะเหมาะสม รัฐบาลไทยตกลงควยวา จะสนองตามข้อแก้ไขใด ๆ ในหนังสือสัญญานั้น ซึ่งหากจะไต่ถามบังคับตามข้อกำหนดแห่งตราสารดังกล่าวหลังจากวันที่ว่านั้น

ขอ ยี่สิบ

ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับให้เข้าเป็นภาคีแห่งองค์การระหว่างประเทศใด ๆ ซึ่งตั้งขึ้นภายหลังวันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ อันเป็นองค์การที่สหราชอาณาจักรหรืออินเดียนเป็นสมาชิกอยู่ รัฐบาลไทยตกลงว่าจะปฏิบัติตามข้อผูกพันใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากหรือเนื่องด้วยของคการนั้น ๆ หรือเอกสารที่จัดตั้งองค์การนั้น ๆ ขึ้นตามแต่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรหรือรัฐบาลอินเดียนแล้วแต่กรณี จะไต่ถามในเวลาที่ใด ๆ

ข้อ ยี่สิบเอ็ด

โดยคำนึงถึงความสำคัญซึ่งรัฐบาลไทยให้ไว้ข้างบนนี้ รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียตกลงถือว่า สถานะสงครามเป็นอันสิ้นสุดลงและจะดำเนินการโดยทันที ในอันจะกลับเจริญความสัมพันธ์ทางไมตรีกับประเทศไทย และแลกเปลี่ยนผู้แทนทางทูตกัน

ข้อ ยี่สิบสอง

รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียรับรองคว่ว่าจะสนับสนุนการที่ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกแห่งสหประชาชาติ

วิเคราะห์ศัพท์และวันใช้ความตกลง

ข้อ ยี่สิบสาม

ภาคีผู้ทำสัญญานี้ตกลงกันว่า คำว่า "บริติช" ในความตกลงนี้

(๑) เมื่อใช้แก่บุคคลธรรมดา หมายความว่า บรรดาคนในบังคับของสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพ้นทะเลทั้งหลาย จักรพรรดิแห่งอินเดีย ตลอดจนบรรดาบุคคลในอารักขาของสมเด็จพระมหากษัตริย์

(๒) เมื่อใช้แก่อาณาเขต หมายความว่า บรรดาอาณาเขตใด ๆ ในอริปไตย อธิปไตย อารักขา หรืออาณัติของสมเด็จพระมหากษัตริย์ แล้วแต่กรณี

(๓) เมื่อใช้แก่นิติบุคคล หมายความว่า บรรดานิติบุคคล ซึ่งได้รับสถานภาพเช่นนั้นจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในอาณาเขตใด ๆ ดังกล่าวแล้ว และ

(๔) เมื่อใช้แก่ทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ หมายความว่าทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ของบุคคลทั้งระบุไว้ใน (๑) หรือ (๓) ข้างบนนี้แล้วแต่กรณี

ขอ ยี่สิบสี่

ความตกลงนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนาม และประทับตรา
ความตกลงนี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำควมกันเป็นสามฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ๓ สิงคโปร์ เมื่อวันที่หนึ่ง
มกราคม คริสต์ศักราชพันเก้าร้อยสี่สิบหก ตรงกับพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปด
สิบเก้า

ฝ่ายบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ

(ลงนาม) ม.อี.เคบิง.

ฝ่ายอินเดีย

(ลงนาม) ม.ส.อาเนย์

(ลงอักษรนาม) น.ส.เอ.

(ลายมือชื่อนี้ได้ลงไว้ด้วยความตกลงกับผู้แทน
ของสมเด็จพระราชาธิบดี ในการปฏิบัติพระ
ราชกรณียกิจในความสัมพันธ์กับบรรดา
อินเดีย)

ฝ่ายไทย

(ลงพระนาม) วิวัธน์

(ลงนาม) พระยาอภัยสงคราม

พลโท

(ลงนาม) ส.วินิจัยกุล

ประวัติการศึกษา

ชื่อ

: นางสาว เขาวมาลัย จุฑาทอง

วุฒิการศึกษา

: รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการต่างประเทศและการทูต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาในปี
พ.ศ. ๒๕๕๕

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

: หัวหน้าหมวดร่าง แผนกโต้ตอบ กองกลาง
ฝ่ายธุรการ การรถไฟแห่งประเทศไทย

